

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขาภิบาลของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระจังหวัดฉะเชิงเทราและ
จังหวัดชลบุรี

The Adoption of Sanitation Technology among Independent Broiler Farmers in Chachernesao
and Chonburi Provinces

โดย
นายเจริญ สระหงษ์ทอง

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์
ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สทว. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ ฯ
จ ๗๒๔๗

เลขหมู่ ๒๖๔๓

เลขทะเบียน 40370

วัน, เดือน, ปี ๑.๑.๐.ย. ๒๕๔๔

b. ๑๑๐๑๑๐๑

สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถให้วงไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ

ปีการศึกษา 2543

ชื่อเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขาภิบาลของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระจังหวัด
ฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี

The Adoption of Sanitation Technology among Independent Broiler Farmers in
Chachemesao and Chonburi Provinces

ชื่อ-สกุล นายเจริญ สระหงษ์ทอง

สาขาวิชา สาขาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์

ภาควิชา ครุศาสตร์เกษตร

คณะ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ภัคพงศ์ ปวงสุข

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี การยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขาภิบาลและปัญหาข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในพื้นที่ดังกล่าว

กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,000 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งจัดส่งทางไปรษณีย์ และได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 562 ชุด สามารถแยกเป็นผู้เลี้ยงอิสระจำนวน 16 คนและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงซึ่งมี (ร้อยละ 62.50) ส่วนใหญ่จะมีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา มีอายุเฉลี่ย 40 ปี ประสบการณ์การเลี้ยงไก่เฉลี่ย 7 ปี รายได้เฉลี่ยในปี 2542 โดยไม่หักค่าใช้จ่ายเท่ากับ 282,875 บาท เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ ส่วนใหญ่จะประกอบธุรกิจเป็นฟาร์มขนาดเล็กมีไก่เนื้อในฟาร์มไม่เกิน 4,000 ตัว และจะมี

การจำหน่ายผ่านทางบริษัทและพ่อค้าคนกลาง มีอยู่น้อยรายที่มีการจำหน่ายถึงผู้บริโภคโดยตรง และเกษตรกรส่วนมากไม่ค่อยได้รับคำแนะนำทางวิชาการเลย

การยอมรับเทคโนโลยีในด้านการสุขภาพของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับสูงมี 7 รายการ คือ โรคของไก่เนื้อ การพักโรงเรือน การจัดโปรแกรมวัคซีน การจัดการไก่ป่วย การป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค การดำเนินการหลังนำวัสดุมารองพื้น และ การทำความสะอาดอุปกรณ์การเลี้ยงไก่เนื้อ และที่มีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับปานกลาง จะมี 3 รายการต่อไปนี้เป็น คือ ด้านการป้องกันเชื้อโรคจากบุคคลภายนอก กับด้านการซื้อยาและวัคซีน และวิธีเก็บวัคซีน

สำหรับปัญหาและอุปสรรค ด้านการสุขภาพ พบว่า เกษตรกรส่วนมากจะมีปัญหาเกี่ยวกับโรคที่เกิดขึ้นในฟาร์ม สาเหตุของปัญหาเนื่องมาจากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระยังขาดความรู้ทางวิชาการอยู่มากทำให้การวินิจฉัยโรคของเกษตรกร ไม่ดีพอ

สำหรับข้อเสนอแนะด้านการสุขภาพของเกษตรกรส่วนมากต้องการให้มีการให้คำแนะนำทางวิชาการในด้านการสุขภาพทั้งจากหน่วยงานรัฐและเอกชน

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำปัญหาพิเศษ การยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขภาพของเกษตร ผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะได้รับความช่วยเหลือ จากท่าน อาจารย์ภัคพงศ์ ปวงสุข และอาจารย์รัชชัช ศุภศิษฐ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาในการตรวจเอกสารและได้ให้คำแนะนำต่างๆ ในการทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้ ตลอดจนผู้ที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม คือพวกเกษตรกรในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี

ขอกราบขอบคุณ อาจารย์ เพื่อนๆ และน้องๆ ที่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตรกับน้องๆ ที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรีทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ให้เสร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณงามความดีทั้งหมดนี้ที่ได้เพียรพยายามในการทำปัญหาพิเศษเล่มนี้ผู้จัดทำขอมอบให้แก่ บิดา- มารดา เกษตรกร เพื่อนๆ ตลอดจน ครูอาจารย์ ที่คอยให้การช่วยเหลืออบรมสั่งสอนตัวผู้จัดทำงานทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา และหวังว่าความดีของปัญหาพิเศษฉบับนี้คงจะมีประโยชน์ต่อผู้ที่นำไปศึกษา และเป็นแนวทางในการทำปัญหาพิเศษต่อไป

เจริญ สระหงษ์ทอง

ตุลาคม 2543

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อปัญหาพิเศษ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ขอบเขตของปัญหา	2
1.4 นิยามศัพท์	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับ	4
2.2 หลักสำคัญในด้านสุขาภิบาลไก่เนื้อ	9
2.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
3 วิธีการดำเนินการ	18
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	18
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	18
3.2.1 การทดลองใช้แบบสอบถาม(Try out)	20
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	21
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	21
4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล	22
5 สรุปและข้อเสนอแนะ	34
บรรณานุกรม	37
ภาคผนวก	40
ภาคผนวก ก หนังสือรับรอง	41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม 43

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงเพศ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในท้องที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี	22
4.2 แสดงอายุของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในท้องที่จังหวัดฉะเชิงเทราและ จังหวัดชลบุรี.....	23
4.3 แสดงระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและ จังหวัดชลบุรี	23
4.4 แสดงประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระใน จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี.....	24
4.5 แสดงจำนวนไก่เนื้อภายในฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระใน จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี.....	24
4.6 แสดงโอกาสในการได้รับคำแนะนำจากนักวิชาการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ ในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี.....	25
4.7 แสดงรายได้รวมทั้งหมดตลอดปี 2542 ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ ในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี.....	25
4.8 แสดงวิธีการจำหน่ายไก่เนื้อภายในฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทอิสระใน จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี	26
4.9 แสดงการยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขาภิบาลของเกษตรกรผู้เลี้ยง ไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี.....	27
4.10 แสดงการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่เนื้อด้านการสุขาภิบาลของเกษตรกรผู้เลี้ยง ไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรีเป็นคะแนนรวม.....	31

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

การเลี้ยงสัตว์ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีเกษตรกรได้ความสนใจในการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นจำนวนมาก ซึ่งเกษตรกรผู้เริ่มเลี้ยงไก่เนื้อในแต่ละรายก็จะประสบกับปัญหาในระหว่างการเลี้ยงในด้านต่างๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านอาหาร โรงเรือนหรือการจัดการ เป็นต้น และปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ ปัญหาทางด้านการสุขภาพ เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านการสุขภาพเป็นจำนวนมาก เช่น ให้อาหารไม่ตรงตามโปรแกรม หรือไม่สามารถตรวจวินิจฉัยโรคของไก่เนื้อที่เป็นโรคได้ เพราะ เชื้อโรคที่เข้าไปในตัวไก่อาจทำให้ไก่แสดงอาการเป็นโรค หรือไก่อาจจะไม่แสดงอาการให้เห็นชัดเจนต่างๆ ที่ได้รับเชื้อโรคแล้ว (อาวรุตันโซ, 2542 : 182) เป็นต้น ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระได้รับความเสียหายเพิ่มมากขึ้น หรือทำให้ประสิทธิภาพการเลี้ยงลดลงได้

ในการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจจำนวนมากๆ มักจะประสบกับปัญหาของโรคระบาดต่างๆ อยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเนื่องจากประสบการณ์ ไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการป้องกันและควบคุมโรคในฝูงสัตว์ของตน หรือบางรายก็รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำการป้องกันโรคโดยที่มิมีความรู้ไม่จริง และเข้าใจผิดในบางรายโรคระบาดเกิดขึ้นทั้งที่มีความรู้ในหลักการดีแต่ประมาทเกินไป (สุรพลชลดำรงกุล, 2530 : 13)

ผู้เลี้ยงไก่ควรถือหลัก กันไว้ก่อนแก้ เป็นการเตรียมพร้อมไว้เสมอ การป้องกันโรคไก่เป็นของจำเป็นที่จะต้องทำในรูปแบบต่างๆ ให้ถูกกับสาเหตุของโรคนั้นๆ วิธีกันก่อนแก้ เพื่อการป้องกันโรคเข้ามาสู่ฝูงไก่ ได้แก่ การทำความสะอาด การใส่ยา การให้อาหาร การไม่ให้มีพาหะของโรค และการทำลายไก่เป็นต้น (สุวรรณ เกษตรสุวรรณ, 2535 : 269)

การตายของสัตว์และการสูญเสียสุขภาพของสัตว์ทำให้เกิดความเสียหายร้ายแรงแก่เศรษฐกิจของไทย การที่เราจะป้องกันควบคุมโรคและพยาธิให้ได้ผลนั้นจะต้องพิจารณาถึงสิ่งที่จะทำให้เกิดจุดอ่อนได้ทุกแห่งทุกมุม จึงจำเป็นต้องวางแผนการสุขภาพสำหรับควบคุมและป้องกันโรคที่ดี (กรมอาชีวศึกษา, 2527 : 8)

ในปัจจุบันการเลี้ยงไก่เนื้ออิสระก็จะมีจัดการสุขภาพที่แตกต่างกันไป เกษตรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระบางรายก็มีการพัฒนา การจัดการหรือปรับปรุง ในด้านการสุขภาพให้

ดีขึ้น โดยอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วย แต่ในการจัดการยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ จากสาเหตุนี้สามารถแก้ไขได้โดยการนำเอาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเข้ามาใช้ในการเลี้ยงไก่เนื้อและในการจัดการสุขภาพให้ถูกต้องและเหมาะสม จึงต้องทำความเข้าใจและศึกษาต่อไปว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระส่วนมากมีการจัดการสุขภาพเป็นอย่างไร เพื่อที่จะได้นำมาวิเคราะห์ถึงต้นเหตุของปัญหา และช่วยแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระต่อไป จึงทำให้เกิดความสนใจว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระมีการจัดการภายในฟาร์มที่เลี้ยงไก่เนื้อเป็นอย่างไร ในด้านของการสุขภาพ

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีในด้านของการสุขภาพ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ โดยจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษาและวิธีการจำหน่าย
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการสุขภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ ในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี

1.3 ขอบเขตของปัญหา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี

1.3.1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดชลบุรี 650 คน และจังหวัดฉะเชิงเทรา 350 คน รวม 1,000 คน

1.3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษานี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

ก. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) มีทั้งหมด 3 ปัจจัย ประกอบด้วย

1. ปัจจัยทางด้าน ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่
2. ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้รวมทั้งหมด จำนวนไก่ภายในฟาร์ม และวิธีการขายไก่เนื้อ
3. ด้านสังคม ได้แก่ โอกาสการได้รับคำแนะนำทางวิชาการด้านการสุขภาพ

ข. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การยอมรับเทคโนโลยีในการเลี้ยงไก่เนื้อด้านการสุขภาพไก่เนื้อ

1.4 นิยามศัพท์

“การยอมรับเทคโนโลยีในด้านการสุขภาพของการเลี้ยงไก่เนื้อ” หมายถึง การที่เกษตรกรนำเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่เนื้อด้านการสุขภาพที่ถูกหลักวิชาการในการเลี้ยงไก่เนื้อ

“เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ” หมายถึง เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อที่ลงทุนสร้างโรงเรือน ซื้อลูกไก่ อาหารและเวชภัณฑ์ต่างๆ ได้ตามความพอใจ โดยไม่มีข้อผูกพันใดๆ กับบริษัท ผู้จำหน่าย และมีอิสระในการเลือกตลาดจำหน่ายผลผลิตเอง

“สภาพพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ” หมายถึง สภาพพื้นที่ทั่วไป เช่น สภาพลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การเลี้ยงไก่เนื้อ และอื่นๆ และสภาพเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้รวมทั้งหมด ขนาดฟาร์ม การตลาด และโอกาสในการได้รับคำแนะนำทางวิชาการ ตามลำดับ

“ระดับการศึกษา” หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกรที่ได้รับจากสถาบันการศึกษาต่างๆ

“ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อ” หมายถึง จำนวนปีที่เกษตรกรเริ่มต้นเลี้ยงไก่เนื้อ มาจนถึงวันทำแบบสอบถาม

“รายได้รวมทั้งหมด” หมายถึง รายได้ทั้งหมดจากการขายผลผลิตในฟาร์มตลอดปี โดยไม่หักค่าใช้จ่ายต่างๆ

“ขนาดฟาร์ม” หมายถึง ขนาดของกิจการฟาร์ม โดยพิจารณาจำนวนไก่เนื้อที่เลี้ยงทั้งหมดในฟาร์ม ขณะที่ทำการแบบสอบถาม

“การตลาด” หมายถึง ช่องทางในการจัดจำหน่ายผลผลิตไก่เนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงอิสระ

“โอกาสในการได้รับคำแนะนำทางวิชาการด้านการสุขภาพ” หมายถึง จำนวนครั้งที่เกษตรกรได้รับคำแนะนำทางวิชาการด้านการสุขภาพของการเลี้ยงไก่เนื้อ ต่อการเลี้ยงไก่เนื้อในระยะเวลา 1 เดือน ในเดือนหลังสุดก่อนทำการแบบสอบถาม

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานของภาครัฐบาล และเอกชนในการปรับปรุงวิธีการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ได้ผลดีและเหมาะสมกับสภาพการผลิตของเกษตรกร
2. เพื่อเผยแพร่ให้เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีช่วยทางด้านการสุขภาพของการเลี้ยงไก่เนื้อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ อีสระ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีตลอดจนงานวิจัย อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยี เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับ
- 2.2 หลักสำคัญในด้านการสุขภาพไก่เนื้อ
- 2.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับ

ซูพทเทพ พงศ์ร้อยเพชร (2531 : 271) ได้กล่าวว่า การยอมรับหรือรับเอาวิทยาการแผน ใหม่ว่าเป็นกระบวนการที่หลังจากเกษตรกรคนหนึ่งคนใดรับการแนะนำส่งเสริมพิจารณาแล้ว ในที่สุดก็อาจจะไม่รับหรือเอาวิทยาการแผนใหม่มาใช้ปฏิบัติต่อไปก็ได้

บุญสม วราเอกสิริ (2529 : 159) ได้กล่าวว่า ในการส่งเสริมการเกษตรนั้นมุ่งหวังที่จะ พัฒนาด้านการเกษตรให้มีความเจริญก้าวหน้า แต่การที่จะเจริญก้าวหน้า หรือพัฒนาได้แค่ไหน เพียงไรนั้นก็อยู่ที่ตัวประกอบการ คือ เกษตรกรจะรับรู้ ยอมรับ ศรัทธาในความรู้ และนำเอาความรู้ที่แพร่กระจายจากเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติตามได้ผลแค่ไหน และยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า การยอมรับ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเกษตรกร หลังจากได้เรียนรู้แนวความคิด ความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ใหม่ๆ และยึดถือปฏิบัติตาม

บุญธรรม จิตต่อนันต์ (2536 : 300) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการยอมรับว่าเป็นกระบวนการทาง จิตใจของบุคคลซึ่งเริ่มต้นด้วย การเรียนรู้หรือได้ขึ้นเกี่ยวกับแนวความคิดใหม่แล้วไปสิ้นสุดลงด้วยการตัดสินใจยอมรับไปปฏิบัติ

กระบวนการยอมรับ แตกต่างจากกระบวนการแพร่กระจายแนวความคิดใหม่ (Diffusion process) กล่าวคือ กระบวนการแพร่กระจายนั้นเป็นการแพร่แนวความคิดระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือระหว่างแหล่งที่มาของความคิดกับบุคคลที่จะรับแนวความคิดนั้น ซึ่งเป็นความสัมพันธ์

ระหว่างผู้ส่งกับผู้รับ โดยเฉพาะส่วนกระบวนการยอมรับนั้น แต่ละขั้นตอนของกระบวนการเกิดขึ้นในตัวบุคคลเดียว

กระบวนการยอมรับ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการตัดสินใจจากการวิจัยพบว่า การที่บุคคลจะรับแนวความคิดใหม่ไปปฏิบัติจะผ่านขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอนด้วยกันคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มรู้หรือรับรู้ (awareness) เป็นขั้นแรกที่บุคคลเริ่มรู้เกี่ยวกับเรื่องใหม่หรือความคิดใหม่ แต่ขาดรายละเอียดคือรู้ว่าเรื่องนั้นเกิดขึ้นแล้วหรือทำได้แล้วแต่เป็นเรื่องใหม่สำหรับตนเพราะไม่เคยได้ยินหรือเคยเห็นมาก่อน การรับรู้อาจเกิดขึ้นโดยบังเอิญด้วยการพบเห็นด้วยตนเองหรือโดยการเผยแพร่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือเอกชนขั้นนี้นับว่าสำคัญ เพราะเป็นขั้นแรกที่บุคคลสัมผัสหรือรับรู้เกี่ยวกับแนวความคิดใหม่หรือสิ่งใหม่ๆ ต้องมีการจู่จุกหรือกระตุ้นให้เกิดความสนใจ อันนำไปสู่ขั้นสุดท้ายคือการยอมรับหรือปฏิเสธ

ขั้นที่ 2 ขั้นสู่ความสนใจ (interest) เป็นขั้นที่เริ่มมีความสนใจแสวงหารายละเอียดเกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ เพิ่มเติม พฤติกรรมนี้เป็นไปในลักษณะที่ตั้งใจแน่ชัด และใช้กระบวนการคิดมากกว่าขั้นแรก ซึ่งในขั้นนี้จะทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับสิ่งใหม่ๆ หรือวิธีการใหม่มากขึ้น บุคลิกภาพและค่านิยม ตลอดจนบรรทัดฐานทางสังคมหรือประสบการณ์เก่าๆ จะมีผลต่อบุคคลนั้น และมีผลต่อการติดตามข่าวสารหรือรายละเอียดของสิ่งใหม่หรือวิทยาการใหม่นั้นด้วย

ขั้นที่ 3 ขั้นไตร่ตรอง (evaluation) ในขั้นนี้บุคคลศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแนวความคิดใหม่ แล้วคิดเปรียบเทียบกับงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันว่า ถ้ารับเอาแนวความคิดใหม่มาปฏิบัติจะเกิดผลดีหรือไม่ดีอย่างไรบ้างในขณะนี้และในอนาคต ควรหรือไม่ที่จะทดลองดูก่อนถ้าเขาขังใจไตร่ตรองดูแล้วรู้สึกว่าจะมีมากกว่าผลเสีย เขาก็จะต้องตัดสินใจทดลองดู เพื่อให้เกิดความแน่ใจก่อนที่จะรับไปปฏิบัติจริงๆ ในขั้นนี้เขาต้องการคำปรึกษาหารือ จากผู้รู้หรือเพื่อนบ้านที่คุ้นเคย หรือมีประสบการณ์เพื่อความแน่ใจว่าเขาคิดถูกต้อง และตัดสินใจถูกแล้วที่ควรทดลองดูเพื่อให้รู้แจ้งเห็นจริง

ขั้นที่ 4 ขั้นทดลองทำ (Trial) ขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคลทดลองทำตามแนวความคิดใหม่ โดยทำการทดลองแต่เพียงเล็กน้อย เพื่อดูว่าจะเข้ากันหรือไม่กับสภาวะการณ์ในปัจจุบันของตนและผลจะออกมาตามที่คาดคิดไว้หรือไม่

ขั้นที่ 5 ขั้นนำไปปฏิบัติ (adoption) ขั้นนำไปปฏิบัติหรือขั้นยอมรับเป็นขั้นที่บุคคลตัดสินใจรับแนวความคิดใหม่ปฏิบัติหลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติและทราบผลเป็นที่พอใจแล้ว

วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2529 : 39) กล่าวว่า ในปัจจุบันทฤษฎีกระบวนการยอมรับของบุญธรรม จิตต่อนันต์ นั้นมีจุดบกพร่องในกระบวนการยอมรับดังกล่าวหลายประการด้วยกันคือ

1. กระบวนการนี้มักจะจบด้วยการตัดสินใจรับนวัตกรรมนั้น ซึ่งความเป็นจริงแล้วเมื่อบุคคลใดบรรลุถึงขั้นประเมินผลแล้วอาจปฏิเสธได้

2. ขั้นตอนทั้ง 5 กระบวนการอาจเป็นไปตามขั้นตอนได้ บางขั้นตอนอาจถูกข้ามไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นทดลอง และขั้นประเมินผล อาจจะสามารถทำได้ตลอดกระบวนการก็ได้

3. กระบวนการนี้มักจะจบลงโดยการยอมรับนวัตกรรมนั้น แต่หากเขามีโอกาสในการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อยืนยันหรือสนับสนุนการตัดสินใจในการยอมรับ หรือไม่ยอมรับนวัตกรรมนั้นก็ได้นั้นจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขขบวนการการยอมรับดังกล่าวและให้เสนอแบบจำลองของกระบวนการตัดสินใจยอมรับ หรือไม่ยอมรับนวัตกรรมแทน (Innovation decision process) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ

3.1 ขั้นความรู้ (Knock age) ขั้นนี้บุคคลจะรับทราบเกี่ยวกับนวัตกรรม และมีความเข้าใจบางอย่างเกี่ยวกับหน้าที่การทำงานของนวัตกรรม

3.2 ขั้นชักชวน สนใจ (Interest) บุคคลจะรู้สึกชอบหรือไม่ชอบการยอมรับนวัตกรรมนั้นหรือมีทัศนคติที่ดี หรือไม่ดีต่อนวัตกรรมนั่นเอง

3.3 ขั้นตัดสินใจ (Decision) บุคคลจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรม

3.4 ขั้นยืนยัน (Confirmation) ในขั้นนี้บุคคลจะแสวงหาแรงเสริม (Reinforcement) เพื่อยอมรับการใช้นวัตกรรมต่อไป แต่เขาอาจจะเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจหากพบข้อมูลขัดแย้งเกี่ยวกับนวัตกรรม ก็ได้

การยอมรับนวัตกรรมของบุคคลนั้น บุญสม วราเอกศิริ (2522 : 162) ได้จำแนกลักษณะการยอมรับของบุคคลออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. Continuous Adoption หมายถึง เกิดการยอมรับและนำไปปฏิบัติตามตลอด
2. Discontinuous Adoption หมายถึง เกิดการยอมรับแล้วไปปฏิบัติตามหรืออาจจะปฏิบัติไปได้ระยะหนึ่งแล้วหยุดทำ

เทพ พงษ์พานิช (2527 : 310) ได้กล่าวถึงการที่เกษตรกรเรียนรู้ได้คืออย่างไร มีหลายสิ่งหลายประการในการจูงใจที่จะทำให้ผู้ใหญ่หรือเกษตรกรนั้นอยากเรียนอยากรู้ ตาม wilson และ Gallup ได้กล่าวถึงหลัก 4 ประการที่เกษตรกรจะสนใจในการเรียนรู้ซึ่งนักส่งเสริมควรทราบคือ

1. Adults learn best most rapidly when they have a strong desire to learn หมายถึง เกษตรกรจะสามารถเรียนรู้และรับรู้และจำได้ดีเมื่อเขามีความปรารถนาที่อยากจะเรียนรู้เหมือนกับที่เกษตรกรไปหาเจ้าหน้าที่ที่ทำการสอบถามปัญหาการเกษตรนั้น ข้อมหมายถึง เขาปรารถนาอยากรู้ อยากฟัง ดังนั้นถ้ามีการให้ความรู้และการกระตุ้นจะทำให้รับรู้และเข้าใจง่ายตรงกันข้ามถ้า

เขาไม่ต้องการ เขาจะไม่ปรารถนาทำเสียแล้ว ต่อให้เจ้าหน้าที่นั้นเก่งเพียงใดก็ตามจะทำให้เสียเวลาเปล่า

2. Adults learn best when they have clear goals หมายถึง เกษตรกรสามารถเรียนรู้ได้ดี เมื่อเขาเอาความรู้นั้นไปทำให้เกิดประโยชน์กับเขาบ้างเขาจะต้องทราบถึงจุดประสงค์ที่เด่นชัดเสียก่อน ถึงเป้าหมาย ถึงจะรับรู้ที่นักส่งเสริมจะหยิบยื่นให้ไม่ใช่จะให้เขาฟังเพียงอย่างเดียว

3. Adults learn best when they put forth an effort to learn หมายถึง เกษตรกรสามารถจะเรียนได้ดี เมื่อเขาได้ทุ่มเทความสนใจและกำลังใจแล้ว เขาก็สามารถเรียนได้ดีไม่ใช่เขาจะเรียนรู้ไม่ได้ และอย่างพยายามอย่าทำให้เกิดช่องว่างนานไปจะทำให้เขาเกียจคร้านเบื่อหน่าย

4. Adults learn best when they receive satisfaction from what they have learned หมายถึง เกษตรกรจะสามารถเรียนรู้ได้ดีและตั้งใจเรียนเมื่อเขามีกำลังใจ หรือต้องทำให้เขาเห็นว่าเรียนได้เรียนรู้ไม่ล้มเหลว แม้เราเรียนไม่รู้เรื่อง ควรให้กำลังใจและเดินหน้าส่งเสริมต่อไป

สามารถแบ่งเกษตรกรเป็น 6 จำพวกคือ

1. พวกหัวไวใจสู้ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง Innovator)

เกษตรกรจำพวกนี้ดีเด่น อยากรู้อยากเห็น ชอบการศึกษา กล้าเสี่ยงชอบทดลองของใหม่ ๆ เป็นคนที่มีการศึกษาดี ฐานะดี และติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมบ่อย ๆ มีอยู่ประมาณ 2.5%

2. พวกขอดูที่ท่า (ผู้รับการเปลี่ยนแปลงเร็ว Early Adopter)

เกษตรกรพวกนี้คล้ายกลุ่มที่ 1 แต่ขอดูท่าที่ก่อน ริ่รอดูผลงานพวกแรกก่อนถ้าได้ผลมีประโยชน์แน่นอนก็จะเอาด้วย มีประมาณ 13.5%

3. พวกเบ็งตาลังเล (ผู้รับการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วพอใช้ Early Majority)

เกษตรกรกลุ่มนี้เป็นกลุ่มใหญ่มีถึง 34% มีทัศนคติต่อวิชาการสมัยใหม่ แต่จะไม่ค่อยมั่นใจตัวเองนัก ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง การศึกษาน้อย ความรู้รอบตัวค่อนข้างจำกัด จึงทำให้ต้องมีการกระตุ้นบ่อยๆ และมีสิ่งจูงใจ

4. พวกหัวเหหัวดี (ผู้รับการเปลี่ยนแปลงช้า Late Majority)

กลุ่มเกษตรกรกลุ่มนี้ก็มียากถึง 34% เช่นเดียวกับกลุ่มที่ 3 แต่มีทัศนคติไม่ค่อยยอมรับวิชาการสมัยใหม่ ยึดมั่นใจสิ่งเก่า ๆ และสิ่งที่เคยปฏิบัติ มักจะเป็นพวกชักใบให้เรือเสีย วิธีแก้ไขใจพวกนี้คือ ต้องทำให้เห็นกับตา เห็นของจริง

5. พวกอ้อมมือจับเข่า (ผู้รับการเปลี่ยนแปลงช้ามาก Late Adopter)

เกษตรกรกลุ่มนี้เป็นพวกมีการศึกษาน้อย ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อยกว่ากลุ่มต่าง ๆ ที่กล่าวมา ส่วนมากเป็นพวกใช้แรงงาน รอแต่ความช่วยเหลือมากกว่าจะช่วยตัวเอง ควรส่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสริมและเอาใจชนะพวกนี้ต้องใช้ความอดทน ความพยายามสูงมาก ค่อยเป็นค่อยไปเป็นขั้น ๆ มีอยู่ประมาณ 13.5%

6. พวกไม่เอาไหนเลย (ผู้ล่าหลัง Laggards)

เกษตรกรพวกนี้ล่าหลังไม่สนใจอะไรทั้งสิ้น ตามเวรตามกรรม ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ที่มีปมด้อยในความสำเร็จ จึงอยากให้การส่งเสริมมาก มักจะเป็นในรูปแบบปล่อยให้ “สังคมพาไป”

ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบในการยอมรับของเกษตรกร

มีปัจจัยมากมายหลายอย่างที่เป็นส่วนประกอบในการที่จะทำให้เกษตรกรนั้นมีอัตราการยอมรับมากขึ้น ช้าไวแตกต่างกันไป พอสรุปได้ดังนี้คือ

1. การศึกษา เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงกว่าย่อมมีความเข้าใจและยอมรับวิทยาการสมัยใหม่ได้ง่ายกว่า มีทัศนคติในการเปลี่ยนแปลงได้ไวและรู้แนวทางในการจะรับรู้

2. อายุ จากผลการวิจัยด้านนี้หลายเรื่องปรากฏว่าคนที่อายุนุ่มหนุ่มสาวรับการเปลี่ยนแปลงได้ไวและง่ายกว่าคนชรา

3. เพศ เกษตรกรในชนบทนั้น เพศหญิงแนวโน้มจะเชื่อและยอมรับการเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนทัศนคติได้ง่ายกว่าเพศชาย

4. ฐานะทางเศรษฐกิจ เกษตรกรที่มีรายได้สูงหรือมีฐานะดีอยู่ก่อนแล้ว จะมีการสนใจในการยอมรับการเรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมได้ง่ายกว่า เพราะเขามีฐานะดี ย่อมทำอะไรได้ง่ายโดยไม่ต้องพะวงและมีความคิดที่จะยกฐานะให้ดีขึ้นไปอีก โดยใช้วิชาการเป็นแกนนำ

5. ขนาดของไร่นา สิ่งนี้มีอิทธิพลต่อตัวเกษตรกรในการดำเนินกิจการของตนเอง ฟาร์มที่ใหญ่กว่าย่อมต้องดิ้นรนในการปรับปรุงให้กิจการดีขึ้นไป พยายามนำวิชาการมาเพิ่มเติมในฟาร์มของตนเอง ดังนั้นเกษตรกรที่มีฟาร์มขนาดใหญ่กว่าย่อมจะรับการเรียนรู้ และเสาะแสวงหาวิชาการใหม่ๆ ได้ไว และเก่งกว่าฟาร์มหรือไร่นาขนาดเล็ก

6. ทัศนคติ ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ต่อตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต่อวิทยาการใหม่ๆ ต่อตนเอง และเกษตรกรผู้นำถ้ามีไปในทางบวกก็จะรับรู้และเปลี่ยนแปลงได้ง่ายและได้ดีกว่า

7. เป็นคนที่มีเหตุผลไม่เชื่อมงายอะไรง่ายๆ รับฟังอะไรวิเคราะห์ให้แท้จริงว่าถูกต้องหรือไม่ ชั่งน้ำหนักถึงความเป็นไปได้และความเป็นไปไม่ได้ ผลดีผลเสียอย่างไร คนมีเหตุผลจะรับฟังและรับวิชาการของงานส่งเสริมได้ง่าย และชัดเจนกว่าคนที่ไร้เหตุผล

8. เชาว์ปัญญา คนที่มีเชาว์ปัญญาไวและความจำดี สามารถจะเรียนรู้อะไรได้ไวกว่า

9. การทำสังคม เศรษฐกรที่เข้าสังคม บริการสังคม ย่อมจะให้ความสนใจงานส่งเสริมได้มากกว่าและง่ายกว่า

10. เป็นคนทันสมัย ไม่ล่าหลังยอมรับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสมัยใหม่ ปรับตัวเองได้ทันที่

11. ขนบธรรมเนียมประเพณี ควรจะเชื่ออะไรบางอย่าง เกษตรกรมักจะถูกฝึกให้คิดว่าเป็นการขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีหรือความเคยชินมาก่อนแล้วเพื่อนบ้านจะหาว่าทำอะไรที่ผิดประเพณี และความเชื่อเก่าๆ

2.2 หลักสำคัญในด้านการสุขาภิบาลไก่เนื้อ

วิโรจน์ จันทรัตน์ (2526 : 379) กล่าวถึงการสุขาภิบาลว่า การสุขาภิบาล (Sanitation) หมายถึง การกระทำโดยตรงที่มีผลทำให้สิ่งแวดล้อมปลอดภัยหรือปราศจากเชื้อโรค, พยาธิภายใน, พยาธิภายนอก และการติดโรคอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้การเลี้ยงไก่ปลอดภัยจากการติดโรค ซึ่งประกอบด้วย การทำความสะอาด (Cleaning) การฆ่าเชื้อโรค (disinfestation) และการกำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของแมลงต่างๆ (deinfestation)

ปฐม เลาหะเกษตร (2540 : 161) การสุขาภิบาล การให้วัคซีน และการจัดการที่ดี นับเป็นมาตรการป้องกันโรคที่ดีและประหยัดที่สุดส่วนการให้ยาและปฏิชีวนะนั้นนอกจากจะเป็นการสิ้นเปลืองแล้วเมื่อไก่เกิดโรคยังเป็นการยากต่อการวินิจฉัยโรคอีกด้วย เพราะยาและปฏิชีวนะไปทำให้การแสดงอาการของโรคไม่ปรากฏชัดเจน อย่างไรก็ตามโรคที่ดียาและปฏิชีวนะก็มีประโยชน์ไม่น้อยถ้านำมาใช้ให้ถูกต้อง

2.2.1 ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อโปรแกรมสุขาภิบาล วิโรจน์ จันทรัตน์ (2526 : 380)

1. ชนิดของกิจการเลี้ยงไก่

ปกติแล้ววิธีการของโปรแกรม การสุขาภิบาลในกิจการของการเลี้ยงไก่ทรง การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงเป็ด หรือห่านนั้นจะแตกต่างกันไปไม่เหมือนกัน

2. สภาพสิ่งแวดล้อม

ปกติจะเปลี่ยนแปลงไปตามวิธีการเลี้ยงไก่ เช่น การเลี้ยงปล่อยตามลานหรือขังกรงเลี้ยงบนพื้นที่แห้ง ปริมาณแสงแดดที่ส่องถึง เลี้ยงอยู่ใกล้กับสัตว์ปีกชนิดอื่นหรือสัตว์อื่น ในบริเวณรั้วเดียวกันหรือไม่ ชนิดของโรงเรือนตลอดจนอุณหภูมิและความชื้นระหว่างระยะเวลาของการเลี้ยง

3. การระบาดของโรคและการควบคุมโรคระบาด

ปกติโปรแกรมการสุขาภิบาลจะถูกกำหนดขึ้นเพื่อป้องกัน การแพร่ระบาดของโรคโดยธรรมชาติหรือมีตัวพาหะพาไป ซึ่งรวมถึงการใช้โปรแกรมการทำวัคซีนก็ได้ผล การแยกฝูงไก่เพื่อ

แม่พันธุ์ ออกจากฝูงไก่ที่กำลังโต ตั้งค่านักไก่ฝูงใหม่ที่จะนำเข้าควบคุมหรือห้ามบุคคลภายนอก ผู้เลี้ยงไก่จากฟาร์มอื่นๆ เจ้าหน้าที่บริษัทและเซลล์แมนขายอาหาร ทำการฆ่าเชื้อโรคครบทุก โรงเรือนไก่ ฝูงใส่อาหาร และเครื่องมืออุปกรณ์อื่นๆ สำหรับบริเวณท้องที่ที่เคยหรือมีปัญหาโรค ระบาดเกิดขึ้น เราอาจใช้โปรแกรมการสุขาภิบาลที่พิเศษเพิ่มเติมขึ้นมาเป็นกรณีพิเศษก็ได้

4. โรงเรือน

โรงเรือนแต่ละโรงเรือนควรมีทางเข้าออก แยกออกจากกันอย่างเด็ดขาด และแต่ละโรง เรือนต้องอยู่ห่างกันพอสมควร ประมาณ 35 – 40 ม. บริเวณรอบๆ ควรรักษาความสะอาดตลอด เวลา

5. น้ำที่ใช้เลี้ยงไก่

น้ำเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดใน โปรแกรมการสุขาภิบาล อุณหภูมิของน้ำต้องไม่เย็นเกินไป หรือร้อนเกินไป น้ำที่ใสในภาชนะที่ใส่น้ำควรพิจารณาถึงความบริสุทธิ์ของน้ำเป็นหลักตลอด จนพยายามรักษาพื้นที่บริเวณรอบๆ ที่ให้น้ำแห้งอยู่ตลอดเวลา

6. อาหารและวิธีการให้อาหาร

อาหารควรซื้อหรือเอามาจาก โรงสีหรือแหล่งที่เชื่อถือได้ การให้อาหารแก่ไก่ในระยะ กำลังเจริญเติบโตนั้นว่ามีความสำคัญในแง่โปรแกรมการสุขาภิบาลเป็นอย่างมากจะระลึกอยู่เสมอว่า ต้องให้อาหารที่ใหม่และปราศจากเชื้อโรคมะเร็งไก่เสมอ

การสุขาภิบาลโรงเรือนที่คั้นนั้น ควรเริ่มต้นด้วยการทำความสะอาด การฆ่าเชื้อโรคโรง เรือนรวมทั้งการกำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของแมลงต่างๆ ด้วย โรงเรือนแต่ละโรงเรือนควรทิ้งไว้อย่างน้อย 2 สัปดาห์หลังจากการล้างทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรคและรมควันฆ่าเชื้อโรคเรียบร้อยแล้ว ความสำเร็จในการฆ่าเชื้อโรค การทำความสะอาดนี้จะช่วยในการควบคุมโรค เพราะว่าจะไปลด จำนวนตัวเชื้อโรคลง และจะไปกำจัดเอาสิ่งต่างๆ ที่พำนักอาศัยของตัวเชื้อโรค (pathogens) และยัง จะทำให้ผิวของสิ่งต่างๆ ที่จะฆ่าเชื้อโรคสะอาด ทำให้ประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อโรคได้ผลดียิ่งขึ้น การทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคนั้นก็เพื่อลดการเปื้อนของจุลินทรีย์ชนิดอื่นทันทีที่ได้มีการ ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค โรงเรือนและอุปกรณ์ต่างๆ การป้องกันโดยการทำมาสะอาด และ ฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์เป็นประจำนั้นจะช่วยป้องกันการเกิดโรคระบาดได้เป็นอย่างดี

สิ่งที่สำคัญในด้านการจัดการเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงก็คือ ต้องทำความสะอาดฆ่าเชื้อ โรคก่อนที่จะนำไก่ชุดใหม่เข้ามาเลี้ยงรวมทั้งในระหว่างที่เลี้ยงอยู่ ถ้าหากว่าเห็นสกปรกก็ควรนำมา ทำความสะอาดทุกวัน

2.2.2 การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม

เป็นการทำให้สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวไก่ปราศจากเชื้อโรค ซึ่งประกอบด้วยข้อปฏิบัติต่าง ๆ ดังนี้ (วิโรจน์ จันทรัตน์, 2526 : 363)

1. การจัดการเกี่ยวกับวัสดุรองพื้น

หลังการเลี้ยงไก่แต่ละรุ่นหรือแต่ละครั้ง หรือหลังการระบาดของโรคติดต่อแต่ละครั้ง จำเป็นต้องตักเอาวัสดุพื้นคอกออกให้หมด แล้วล้างทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรคโรงเรือนอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงต่าง ๆ ให้ทั่ว สำหรับวัสดุรองพื้นที่ตักออกมาอาจนำไปใช้เป็นปุ๋ยหรือใช้เป็นอาหารเลี้ยงโคก็ได้ ในการตักวัสดุพื้นคอกออกจากโรงเรือนนั้นให้นำเอาไปกองรวมกันในที่ๆ ใช้สำหรับเก็บโดยเฉพาะโดยทำอยู่กลางแจ้ง และห่างไกลจากโรงเรือนมากพอสมควร ทั้งนี้เพื่อป้องกันการไข่และฟักตัวของแมลงชนิดต่างๆ และเพื่อต้องการทำให้แห้งเพื่อใช้ทำปุ๋ยใส่พืช

2. การควบคุมพวกสัตว์แทะ

ในบริเวณโรงเรือนและฟาร์มเลี้ยงพยายามหลีกเลี่ยงอย่าให้เกิดมีกองของเศษขยะและของเครื่องมือที่ไม่ใช้แล้วกองอยู่ในบริเวณโรงเรือน เพราะจะทำให้เป็นที่หลบซ่อนอาศัยของสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค สำหรับอาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ถ้าเป็นไปได้พยายามอย่าให้เหลือทิ้งค้างคืนไว้ในที่ใส่อาหาร เพราะเป็นแหล่งที่ให้อาหารสำหรับพวกสัตว์แทะ เพื่อใช้ในการเจริญเติบโตเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วนั่นเอง ในการกำจัดสัตว์พวกแทะนับว่าทำได้ลำบาก โดยทั่วไปมักจะใช้วิธีใช้ยาผสมอาหารให้เกิน หรืออาจใช้เครื่องมือดักจับเอาไว้ได้

3. การควบคุมแมลงต่างๆ

เนื่องจากมีแมลงมากมายหลายชนิดที่เป็นตัวนำโรคไปยังไก่ได้ ซึ่งมีวิธีการนำไปมีหลายแบบกล่าวคือ บางชนิดจะเป็นพาหะกลางเท่านั้น และบางชนิดจะทำหน้าที่เป็นเพียงตัวนำเชื้อโรคติดไปจากไก่ตัวที่ป่วยไปยังไก่ตัวที่ไม่ป่วย โดยการติดไปกับส่วนขาและตัวหรือโดยการกัด

การควบคุมหรือกำจัด มักจะปฏิบัติกันโดยการฉีดพ่นยาฆ่าแมลงบริเวณรอบๆ โรงเรือน ซึ่งในการฉีดพ่นยาฆ่าแมลงนี้มักจะทำในเวลาที่มีการล้างทำความสะอาดโรงเรือนก่อนหรือหลังจากการเลี้ยงแต่ละครั้ง ให้ฉีดพ่นยาฆ่าแมลงตามพื้นดิน วัสดุรองพื้น และบริเวณโรงเรือนให้ตลอดทันทีทันใด หลังปล่อยทิ้งไว้สัก 2 – 3 วัน เพื่อให้ยาฆ่าแมลงให้หมดเสียก่อน การทำลายซากไก่ที่เป็นโรค

การกำจัดซากไก่ที่เหมาะสมถือได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง และจัดอยู่ในโปรแกรมหนึ่งของการป้องกันโรค วิธีการปฏิบัติที่จำเป็นในการป้องกันไม่ให้มีการแพร่ระบาดของโรคเกิดขึ้น เนื่องจากซากไก่อ่านั้นสามารถทำได้ดังนี้

1. ให้พยายามเก็บเอาซากไก่ที่ตายทั้งหมดออกจากกรงเลี้ยงและพื้น โรงเรือนเลี้ยงไก่เป็นประจำทุกวันแล้วนำไปกำจัดโดยการเผาหรือฝังหรือวิธีอื่นๆ ทันที
2. ให้ปิดฝาภาชนะหรือถังที่ใส่ซากไก่ตาย ให้มิดชิดไว้ตลอดเวลาเพื่อป้องกันไม่ให้แมลงวันและแมลงอื่นๆ มาตอม รวมทั้งป้องกันพวก สุนัข แมว และนำต่างๆ
3. บริเวณหรือแหล่งที่ใช้สำหรับกำจัดซากไก่ ควรให้อยู่ห่างจากฝูงไก่ และบริเวณโรงเรือนไก่
4. ทุกครั้งที่ผู้เลี้ยงไก่จับซากไก่ที่ตายให้รีบล้างมือและล้างทำความสะอาดฆ่าเชื้ออุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยง และรีบจัดแจงเปลี่ยนเสื้อผ้าชุดใหม่ทันที

ในปัจจุบันแม้ว่าการเลี้ยงไก่จะได้มีการพัฒนาทางวิชาการ ทางด้านการจัดการเลี้ยงดู และทางด้านพันธุกรรมให้เจริญก้าวหน้าไปมากมายแล้วก็ตาม แต่ปัญหาเรื่องโรค และพยาธิก็ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่ออุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่อยู่ไม่น้อย และยังเป็นปัญหาที่ไม่สามารถจะขจัดไปได้ อย่างเด็ดขาด การรักษาไม่ใช่เป็นมาตรการที่ผู้เลี้ยงไก่ที่ฉลาดควรยึดปฏิบัติ เพราะเป็นการแก้ปัญหาลายเหตุ แต่การป้องกันเท่านั้นที่เป็นมาตรการที่ผู้เลี้ยงไก่ควรถือปฏิบัติในการลดปัญหาการสูญเสียจากโรคและพยาธิให้ลงต่ำที่สุด โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด (ปทุม เลาหะเกษตร, 2540 : 267)

สุวรรณ เกษตรสุวรรณ (2535 : 269) โรคไก่คืออาการที่ทำให้ไก่มีสภาพร่างกายของไก่ ผิดไปจากปกติ ไม่ว่าจะเป็นอาการป่วยเพียงเล็กน้อยหรือร้ายแรงถึงตาย จำนวนไก่ป่วยในฝูงยังมากขึ้นเท่าใดก็ย่อมหมายถึงการสูญเสียมากขึ้นเท่านั้น โรคที่ร้ายแรงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเลี้ยงไก่ต้องล้มเลิกไปได้

2.2.3 โปรแกรมการป้องกันโรค (Diseases Prevention Programs)

ในการป้องกันโรคมีมาตรการที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ ป้องกันโรคด้วยการจัดการสุขาภิบาลที่ดี ด้วยการใช้อุณหภูมิควบคุม ด้วยการเลี้ยงและการป้องกันโรคด้วยการฉีดวัคซีน

1. การป้องกันโรคด้วยการจัดการสุขาภิบาล วัตถุประสงค์ของการสุขาภิบาลที่ดีเพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคเข้ามาในฝูงไก่ ด้วยมาตรการต่างๆ เริ่มตั้งแต่การสร้างโรงเรือนไก่ที่ถูกสุขลักษณะมีพื้นเป็นคอนกรีต มีตาข่ายขนาดเล็กบุโดยรอบโรงเรือน เพื่อป้องกันนกและหนูที่อาจนำเชื้อโรคเข้าไปในคอก เข้มงวดเรื่องการเยี่ยมชมฟาร์มของบุคคลภายนอก แยกโรงเรือนเลี้ยงไก่ให้ห่างจากถนนและบ้านเรือนมากพอ เข้มงวดเรื่องการรักษาความสะอาดของคนเลี้ยงไก่ด้วยการชำระร่างกายและเปลี่ยนเสื้อผ้าเข้าทำการเลี้ยง เข้มงวดเรื่องการรักษาความสะอาดของอุปกรณ์ต่างๆ ในโรงเรือนเลี้ยงไก่ ลูกไก่ที่นำมาเลี้ยงจะต้องปลอดโรค ตลอดจนอาหารที่ให้ไก่กินต้องใหม่ มีคุณภาพดี และใส่น้ำถึงที่จัดไว้โดยเฉพาะไม่ปะปนกัน และมาตรการอื่นๆ ล้วนเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการป้องกันไม่ให้เชื้อโรคเข้าไปในคอกไก่ได้

2. การป้องกันโรคด้วยการใช้กฎหมายควบคุม ในสัตว์ใหญ่พวกโคกระบือและสุกรมีกฎหมายควบคุมโรคด้วยวิธีฉีดวัคซีนป้องกันโรค และการทำลายสัตว์ที่เป็นโรค นอกจากนั้นยังมีมาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ข้ามเขตเพื่อป้องกันโรคติดต่อ ในบางประเทศมีกฎหมายควบคุมเพื่อป้องกันโรคติดต่อของโรคบางชนิดในไก่ เป็นมาตรการป้องกันด้วยการใช้กฎหมายของรัฐอีกด้วย

3. การป้องกันโรคด้วยการให้ยา ยาบางชนิดเมื่อให้ไก่ปริมาณเล็กน้อยจะช่วยในการเจริญเติบโตของไก่ ทำให้ไก่สมบูรณ์ แข็งแรง มีความต้านทาน โรคดีขึ้นยาบางชนิดให้เพื่อป้องกันโรคบางชนิดโดยตรง และยาบางชนิดถ้าให้ในปริมาณสูงจะช่วยรักษาโรคบางชนิดได้ การให้ยาสามารถให้ได้ 3 ทางด้วยกันคือ ให้ทางน้ำ ทางอาหาร และฉีดให้ไก่

4. การป้องกันโรคด้วยการฉีดวัคซีน ตามธรรมชาติสัตว์สามารถสร้างภูมิคุ้มกันโรค (immunity) ขึ้นได้จากการได้รับเชื้อโรคที่เกิดขึ้นอย่างอ่อน แต่สัตว์จะเจ็บป่วยและถึงตายถ้าได้รับเชื้อโรคที่เกิดขึ้นอย่างอ่อน แต่สัตว์จะเจ็บป่วยและถึงตายถ้าได้รับเชื้ออย่างรุนแรง อย่างไรก็ตามการฉีดวัคซีน ร่างกายไก่ก็สามารถสร้าง antibodies ทำหน้าที่เป็นทหาร เป็นภูมิคุ้มกันโรคได้เช่นกัน การฉีดวัคซีนจึงเป็นมาตรการป้องกันที่ได้ผลดีที่สุด

2.2.4 การปฏิบัติเมื่อไก่เป็นโรค

1. จัดการเผาหรือฝังไก่ที่ตาย หรือกำลังจะตายเสีย ถ้าฝังควรฝังให้ลึกพอแล้วโรยทับด้วยปูนขาวหรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรคอย่างแรง

2. รีบแยกไก่ป่วยออกไปให้ห่างจากไก่ที่ไม่ป่วย ถ้าทำได้ควรแยกเลี้ยงในโรงเรือนต่างหากจากไก่ปกติ

3. ย้ายไก่ที่ยังไม่เป็นโรคที่อยู่ใกล้เคียงกัน ไปอยู่ที่อื่นชั่วคราว เพื่อทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ ในระดับที่เข้มข้นภายในคอกตลอดจนอุปกรณ์การเลี้ยงไก่ทุกชิ้น

4. ทำการตรวจวินิจฉัยโรคโดยเร็วที่สุด แล้วทำการรักษาโดยใช้ยารักษาโดยให้ทางน้ำหรือผสมอาหารในเวลาเดียวกันควรให้ยาพวกปฏิชีวนะ เพื่อช่วยให้การรักษาได้ผลดียิ่งขึ้น

5. แยกคนเลี้ยงไก่ป่วยและไก่ปกติต่างหาก ถ้าจำเป็นต้องใช้คนเดียวกันควรเลี้ยงไก่ปกติก่อน แล้วจึงไปเลี้ยงไก่ป่วย และควรใช้เสื้อผ้าคนละชุดกันโดยเฉพาะรองเท้าที่ใส่ควรใช้คนละคู่

6. ในระหว่างที่ไก่ในฟาร์มกำลังเป็นโรค ควรหาทางป้องกันการแพร่ของเชื้อโรคด้วยการทำความสะอาด ราดน้ำยาฆ่าเชื้อโรคให้ทั่วบริเวณ และทำความสะอาดราดยาฆ่าเชื้อ รังน้ำ และวางอาหารทุกวัน

7. เพื่อป้องกันการแพร่ทางน้ำ ควรใช้ยาฆ่าเชื้ออย่างอ่อน ผสมลงในน้ำให้ได้กินตลอดเวลา

8. ถ้าเลี้ยงไก่ในกรงควรกวาดมูลทุกวัน เพื่อป้องกันการแพร่โรคอีกทางหนึ่ง

9. หลังจากทำความสะอาดน้ำยาฆ่าเชื้อแล้ว ควรทิ้งคอกไว้ให้ว่างประมาณ 30 วัน จึงค่อยนำไก่เข้าใหม่

2.2.5 โรคไก่ที่สำคัญ

โรคไก่ที่สำคัญ และที่มักเกิดขึ้นเสมออาจแบ่งออกได้เป็น 3 พวก คือ โรคที่เกี่ยวข้องกับระบบหายใจ (respiratory diseases) โรคที่เกี่ยวข้องกับระบบลำไส้ (intestinal diseases) และโรคอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับทั้ง 2 ระบบแรก

จิโรจ ศศิปรีย์จันทร์ (2543 : 30) ความเสียหายของไก่เนื่องจากโรคระบาดนับย้อนหลัง 3-4 ปีที่ผ่านมา มีรายงานเกิดขึ้นทั่วประเทศแต่ไม่ได้สร้างปัญหารุนแรงนักส่วนใหญ่เกิดจากเชื้อไวรัส ได้แก่ โรคนิวคาสเซิล กัมโบโร และหลอดลมอักเสบติดต่อ ปัจจุบันนาระบบการจัดการฟาร์มที่ดี การทำวัคซีนป้องกันโรคควบคุมปัญหาได้ระดับหนึ่ง

โรคนิวคาสเซิล สร้างความเสียหายกับผู้เลี้ยงไก่เนื้อประปรายตลอดเวลา ซึ่งเกิดขึ้นในบางพื้นที่ สร้างความเสียหายพอสมควร ความรุนแรงขึ้นอยู่กับมาตรการในการป้องกันและควบคุมโรคของแต่ละฟาร์ม ซึ่งภาพรวมถือได้ว่าอยู่ระดับมาตรฐาน

โรคกัมโบโร ปี 2533 เกิดการระบาดและสร้างความเสียหายรุนแรงมาก เพียงอาทิตย์เดียวทำให้ไก่ตาย 5-10 เปอร์เซ็นต์ ผลจากการที่เชื้อโรคเข้าทำลายภูมิคุ้มกันทำให้ความต้านทานโรคต่ำลงทำให้เกิดโรคแทรกซ้อนไก่ป่วยและตายแต่หลังจากนั้นควบคุมการหยุดระบาดได้น่าพอใจ และดีขึ้นตามลำดับ โรคที่สร้างความเสียหายจนถึงปัจจุบันและคาดว่าจะจะเป็นปัญหาในอนาคต คือ โรคหลอดลมอักเสบติดต่อ เพราะไม่มีวัคซีนที่เหมาะสมในการป้องกันและควบคุม

อาวูช ต้นโซ (2535 : 198) ซึ่งโรคที่สำคัญในสัตว์ปีกนี้บางโรคก็มียารักษาแต่บางโรคก็ยังไม่มียารักษา เช่น โรคมาร์ก, โรคนิวคาสเซิล เป็นต้น ฉะนั้นจึงต้องทำการป้องกันโรคต่างๆ ให้ดีก่อนที่จะเกิดโรคนั้นขึ้นในฟาร์ม ซึ่งการป้องกันก็ทำได้โดยจัดการการสุขาภิบาลให้ฟาร์มให้ดีและอีกอย่างหนึ่งในการป้องกันโรคก็คือ การทำวัคซีนให้ไก่

ซึ่งการทำวัคซีนมีจุดประสงค์เพื่อป้องกันและควบคุมโรคระบาดที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคที่ไม่สามารถจะทำการรักษาได้หรือโรคที่ยากต่อการรักษา ทำให้ไก่สร้างภูมิคุ้มกันเกิดขึ้นในร่างกาย

ตัวอย่างโปรแกรมวัคซีนไก่เนื้อ

โปรแกรมวัคซีนไก่เนื้อทั่วๆ ไปแบบที่ 1

อายุไก่	ชนิดของวัคซีน	วิธีทำวัคซีน
1 วัน	หลดคลมอักเสบ	หยอดตาหรือสเปรย์
10 วัน	นิวคลาสเซล สเตรนาโซต้า	หยอดตา
14 วัน	กัมโบโร	ละลายน้ำดื่ม

โปรแกรมวัคซีนไก่เนื้อทั่วๆ ไปแบบที่ 2

อายุไก่	ชนิดของวัคซีน	วิธีทำวัคซีน
5 วัน	นิวคลาสเซล+หลดคลมอักเสบ	หยอดตา
10 วัน	กัมโบโร	ละลายน้ำดื่ม
14 วัน	นิวคลาสเซล สเตรนาโซต้า	หยอดตา

ตัวอย่างโปรแกรมวัคซีนดังที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ เป็นการทำวัคซีนในไก่เนื้อซึ่งโปรแกรมวัคซีนสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีการให้ตามบริษัทผู้ผลิตและตามความเหมาะสมของพื้นที่การเลี้ยง เช่น ในแหล่งที่มีโรคมกอาจมีการเพิ่มเติมให้วัคซีน และยังขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ของโรคที่ระบาดด้วย

วิโรจน์ จันทรรัตน์ (2526 : 397) การจัดวางโปรแกรม ทำวัคซีนที่คิดและเหมาะสมจะเป็นวิธีการขั้นมาตรฐานที่เหมาะสมและมีคุณค่าในการป้องกันและกำจัด โรคมิให้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เลี้ยงไก่ จัดได้ว่าเป็นวิธีการป้องกันโรคโดยตรงที่ดีที่สุดและดูเหมือนว่าจะจะเป็นวิธีประหยัดและดีที่สุดที่จะทำได้ในสภาพปัจจุบัน

ข้อควรปฏิบัติในการใช้วัคซีน

1. ให้ซื้อวัคซีนจากผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายที่เชื่อถือได้โดย การเก็บวัคซีนในอุณหภูมิที่เย็นพอ (2-6°C.)
2. การเก็บวัคซีนจำเป็นต้องเก็บไว้ในตู้เย็นอุณหภูมิ 2-4 °ซ. หรือ 45°F.
3. การผสมวัคซีน ควรผสมในขวดสำหรับผสมวัคซีนที่มีฝาหรือมีจุกปิดทึบ เมื่อผสมเสร็จควรนำไปแช่ในน้ำแข็งทันที
4. วัคซีนที่ผสมแล้ว ระวังอย่าให้ถูกความร้อน หรือแสงแดดและควรใช้ทันทีหลังจากผสม และต้องใช้ให้หมดภายใน 1-2 ชั่วโมง
5. จำเป็นต้องคำนึงถึงจำนวนหรือปริมาณวัคซีนที่ใช้ในการป้องกันโรคแต่ละชนิดของไก่

6. ให้จัดบันทึกวันหมดอายุของวัคซีน, รุ่นที่ผลิต, บริษัทที่ผลิต, วันที่ให้วัคซีนและรายละเอียดอื่นๆ อีกเกี่ยวกับวัคซีนลงในสมุดบันทึกที่ถาวร เป็นหลักฐานหากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น จะได้ตรวจสอบได้

7. ห้ามนำวัคซีนที่หมดอายุมาใช้

8. ให้ใช้วัคซีนตามคำแนะนำของผู้ผลิตวัคซีนอย่างเคร่งครัด

9. หลังจากทำวัคซีนให้เผาทำลายขวดบรรจุวัคซีนเพราะตัววัคซีนในขวดวัคซีนอาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลง (mutate) ไปเป็นเชื้อที่รุนแรงขึ้น และอาจทำให้เกิดโรคระบาดขึ้นได้ในภายหลัง

2.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีต่างๆ จำแนกได้ดังนี้
 ภูวคณ สาลีเกษตร(2536: 111) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลของการนำนวัตกรรมไปสู่ชุมชนชนบท ศึกษากรณียอมรับการผสมเทียมโค พบว่า เกษตรกรที่มีการยอมรับการผสมเทียมโคจะมีการศึกษาสูงกว่าและมีทัศนคติต่อการผสมเทียมโคที่ดีกว่าผู้ไม่ยอมรับการผสมเทียมโค

รัชดา ตูวินันท์ (2538: 90) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ทางการเกษตรของชาวนา อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่าระดับการศึกษาและความถี่ของการได้รับ ได้รับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีทางการเกษตร

เอกพงษ์ วรากุล (2532 : 84) ได้ศึกษาปัจจัยการยอมรับการปลูกไม้ดอกเพื่อเป็นรายได้เสริมของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าระดับการศึกษาของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับ

บุญเกิด บุตกะ (2524 : 16-23) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเกษตรในประเทศไทย พบว่าปัจจัยอันหนึ่งที่มีผลทำให้เกษตรกรยอมรับการเปลี่ยนแปลงพืชใหม่ คือ ระดับการศึกษา

อรุณ ยังอยู่ดี (2531 : 81) ได้ทำการศึกษาเรื่องการยอมรับนวัตกรรมการเลี้ยงโคนมของเกษตรกร อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ระดับการศึกษาและรายได้มีความสัมพันธ์กับการยอมรับ นวัตกรรมการเลี้ยงโคนม

เลอภพ คีรีสันติกุล (2536 : 94) ได้ศึกษาถึงเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำวิธีปฏิบัติ การปลูกกาแฟอาราบิก้าของชาวเขาเผ่าม้ง ในจังหวัดเชียงใหม่ : กรณีศึกษาหมู่บ้านขุนช่างเคียนและหมู่บ้านม่อนเงาะ พบว่าประสบการณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับคำแนะนำวิธีการปฏิบัติปลูกกาแฟอาราบิก้า แต่รายได้และโอกาสในการได้รับคำแนะนำมีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับคำแนะนำวิธีการปฏิบัติปลูกกาแฟอาราบิก้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไพบูลย์ สุทรสุภา และคณะ (2527 : 100) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการปลูกกาแฟบนที่สูง พบว่าประสบการณ์มีผลต่อการตัดสินใจในการปลูกกาแฟบนที่สูง

ทนุ ชื่นฟูวุฒิ (2531 : 45) ได้ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกถั่วเหลืองหลังการทำนาของเกษตรกรบ้านแม่ใจ และบ้านหม้อ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ารายได้ของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กัน การยอมรับเทคโนโลยีการปลูกถั่วเหลืองหลังทำนา

วิทัศน์ เตชะบุญ (2534 : 69) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับงานส่งเสริมการปลูกกาแฟอาราบิก้า ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง อำเภอนุนงามจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าขนาดของพื้นที่ปลูกกาแฟของชาวเขามีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับงานส่งเสริมการปลูกกาแฟอาราบิก้า

ทัศนีย์ ศิริวรรณ (2522 : 65) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบการใช้น้ำชลประทานที่มีผลต่อการยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่ ของเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานพิจนุโลกพบว่า ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตรมีผลต่อการยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่

จันทวรรณ ชมวัน(2535 : 57) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ ในพื้นที่อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมาซึ่งพบว่า จำนวนโคที่เลี้ยงไม่มีผลต่อความสำเร็จในการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ แต่การติดต่อเจ้าหน้าที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ

สมภพ เพชรรัตน์ (2523 : 88) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ - ไม่ยอมรับเทคโนโลยีการเกษตรของเกษตรกรในโครงการปฏิบัติการพัฒนาสังคม อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่าขนาดพื้นที่ทำการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการยอมรับเทคโนโลยีการเกษตรของเกษตรกร

จะเห็นได้ว่าปัจจัยต่างๆ ต่อไปนี้คือปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมนั้น มีการศึกษาประสบการณ์ รายได้ ขนาดของฟาร์ม และโอกาสในการได้รับคำแนะนำ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย และกำหนดวัตถุประสงค์ของงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ อีสระ จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรในการยอมรับเทคโนโลยีด้านด้านการสุขภาพของการเลี้ยงไก่เนื้อ ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะและอุปสรรคบางประการในด้านการสุขภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออีสระในจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่องนี้ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขภาพภิบาลไก่อเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่อเนื้อ อีสระจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังรายละเอียดดังต่อไปนี้ต่อไป

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการฟาร์มไก่อเนื้ออีสระใน จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2542 จากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่อเนื้อในจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,000 คน*

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวนทั้งสิ้น 562 ฉบับ แยกเป็นแบบสอบถามที่เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่อเนื้ออีสระ จำนวน 16 คน

3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเพื่อนำไปสอบถามกับเกษตรกร เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ มีลักษณะเป็นคำถามแบบปิด (Close – ended question) และคำถามแบบเปิด (Open – ended question) และโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่อเนื้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ในการเลี้ยงไก่อเนื้อจำนวนไก่อเนื้อภายในฟาร์ม รายได้จากฟาร์มจากการเลี้ยงไก่อเนื้อตลอดทั้งปี วิธีการจำหน่ายไก่อเนื้อภายในฟาร์ม และโอกาส

* กองแผนงาน กรมปศุสัตว์, 2542

ในการได้รับคำแนะนำทางวิชาการด้านการเลี้ยงไก่เนื้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยี ด้านการสุขภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ มีลักษณะของคำถามเป็นคำถามแบบปิด (Close-ended question) มีคำถามทั้งหมด 10 ข้อ ในแต่ละข้อมี 3 ตัว ให้คะแนนในการวัดระดับการยอมรับเทคโนโลยี ด้านการสุขภาพไก่เนื้อ ให้คะแนนแบ่งตามลักษณะการปฏิบัติของเกษตรกรดังนี้

ลักษณะการปฏิบัติของเกษตรกร	ระดับคะแนน
ปฏิบัติในระดับดีมาก	3
ปฏิบัติในระดับปานกลาง	2
ปฏิบัติน้อย	1

นำคะแนนการยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระทั้ง 16 คน มาหาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ จากนั้นนำค่าเฉลี่ยที่ได้ มาปรับเป็นระดับของการยอมรับเทคโนโลยี ด้านการสุขภาพไก่เนื้อ ได้ดังนี้

คะแนน 2.36 - 3.00	คะแนน	มีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับสูง
คะแนน 1.68 - 2.35	คะแนน	มีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับปานกลาง
คะแนน 1.00 - 1.67	คะแนน	มีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับน้อย

คะแนนที่ได้จะนำมาตัดแปลงเป็นช่วงๆ เพื่อพิจารณาคะแนนการยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2527 : 29)

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น (Class Interval)} &= \text{Range} / K \\
 &= (X_{\max} - X_{\min}) / K \\
 \text{เมื่อ Range} &= \text{พิสัย} \\
 X_{\max} &= \text{คะแนนสูงสุด} \\
 X_{\min} &= \text{คะแนนต่ำสุด} \\
 K &= \text{จำนวนชั้น}
 \end{aligned}$$

ในการวิจัยครั้งนี้ เทคโนโลยีด้านการสุขภาพบาลิไก้เนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ ได้กำหนด

คะแนนสูงสุด	=	3	คะแนน
คะแนนต่ำสุด	=	1	คะแนน
จำนวนชั้น	=	3	ชั้น

$$\text{แทนค่าสูตรอันตรายภาคชั้น} = (3 - 1) / 3 = 0.67$$

นำคะแนนการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ ด้านการสุขภาพบาลิไก้เนื้อ รวมทั้งสิ้น 30 คะแนน มาปรับระดับการยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขภาพบาลิไก้เนื้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้ดังนี้

คะแนน 23.42 - 30.00	คะแนน มีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับสูง
คะแนน 16.71 - 23.41	คะแนน มีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับปานกลาง
คะแนน 10.00 - 16.70	คะแนน มีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับน้อย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคตลอดจนข้อเสนอแนะบางประการ ด้านการสุขภาพบาลิไก้เนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ โดยเป็นคำถามเปิด (Open-ended question)

3.2.1 การทดลองใช้แบบสอบถาม (Try Out)

ก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบ เพื่อความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ช่วยในการตรวจสอบ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัด นครปฐม ซึ่งมีลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมใกล้เคียงกับประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 10 ราย แล้วเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cron back) (ลิ้ว สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 40)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S^2 i}{S^2 t} \right]$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อ	∞	=	แทนค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	$S^2 i$	=	แทนคะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	$S^2 t$	=	แทนคะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับแต่ละข้อ
	n	=	แทนจำนวนข้อของเครื่องมือวัด

แทนค่าในสูตร ได้คุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับ = 0.67

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือจากงานธุรการ ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้รับรองการทำการวิจัย แล้วส่งถึงเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการกรอกแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับตามเวลาที่กำหนด (ระหว่าง วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2543 ถึงวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2543) ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยัง เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี ทางไปรษณีย์จำนวน 1,000 ชุด เท่ากับจำนวนเกษตรกรที่มีรายชื่อและที่อยู่ ตามข้อมูลของกองแผนงานกรมปศุสัตว์

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ชื่อ SPSS for Windows วิเคราะห์ข้อมูลประกอบไปด้วยสถิติดังนี้

ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายการวิจัยเชิงพรรณนาข้อมูลในด้านลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อ รายได้รวมของเกษตรกรทั้งปี จำนวนไก่เนื้อภายในฟาร์ม วิธีการจำหน่ายไก่เนื้อในฟาร์ม และโอกาสในการได้รับคำแนะนำทางวิชาการด้านการตลาดไก่เนื้อ

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่การยอมรับเทคโนโลยี ด้านการ
สุขภาพของเกษตรกร ผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา และชลบุรี ผู้วิจัยได้แบ่งการ
วิเคราะห์ออกเป็น ดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทางลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ อิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4.1 แสดงเพศของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ(%)
ชาย	10	62.50
หญิง	6	37.50
รวม	16	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงเพศของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี
เกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ ทั้งหมด 16 คน พบว่า เกินครึ่งเป็นเพศชาย (ร้อยละ 62.50) รองลงมา
เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 37.50)

ตารางที่ 4.2 แสดงอายุของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี

อายุ (ปี)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ต่ำกว่า 30	3	18.75
31 – 40	5	31.25
41 – 50	4	25.00
มากกว่า 50	4	25.00
รวม	16	100.00
อายุต่ำสุด 18 ปี		อายุเฉลี่ย 39.94
อายุ สูงสุด 56 ปี		ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.44

จากตารางที่ 4.2 แสดงอายุของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 39.94 ปี มีอายุมากที่สุด 56 ปี อายุน้อยที่สุด 18 ปี ซึ่งเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระที่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 31.25) รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง อายุ 41 - 50 ปี และมากกว่า 50 ปี มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 25.00)

ตารางที่ 4.3 แสดงระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ประถมศึกษา	9	56.25
มัธยมศึกษาตอนต้น	3	18.75
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2	12.50
ปริญญาตรีขึ้นไป	2	12.50
รวม	16	100.00

จากตารางที่ 4.3 แสดงระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ ในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระมากกว่าครึ่งหนึ่งมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 56.25) รองลงมาจะมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 18.75) และมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวนเท่ากับเกษตรกรที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ 12.50)

ที่สุด มีจำนวน 40,000 ตัว ในขณะที่รายต่ำสุดมีเพียง 1,000 ตัว โดยกลุ่มที่เลี้ยงไก่ในฟาร์มจำนวน 1,001-3,000 ตัว มีมากที่สุด (ร้อยละ 50.00) รองลงมา มีจำนวนไก่เนื้อภายในฟาร์มระหว่าง 3,001-5,000 ตัว (ร้อยละ 25.00)

ตารางที่ 4.6 แสดง โอกาสที่ได้รับคำแนะนำทางวิชาการของผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทอิสระในจังหวัด
ฉะเชิงเทราและชลบุรี

การได้รับคำแนะนำทางวิชาการ (ครั้ง)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1-3	2	12.50
4-6	1	6.25
ไม่ได้รับคำแนะนำ	13	81.25
รวม	16	100.00

จากตารางที่ 4.6 แสดงโอกาสที่ได้รับคำแนะนำทางวิชาการของผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัด ฉะเชิงเทราและชลบุรี พบว่า เกษตรกรส่วนมากไม่ได้รับคำแนะนำทางวิชาการด้านการสุขภาพ (ร้อยละ 81.25) รองลงมา ได้รับคำแนะนำทางวิชาการ ระหว่าง 1-3 ครั้ง (ร้อยละ 12.50) และได้รับคำแนะนำทางวิชาการระหว่าง 4-6 ครั้ง มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 6.25)

ตารางที่ 4.7 แสดงรายได้จากฟาร์ม ปี 2542 โดยไม่หักค่าใช้จ่าย ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระใน
จังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี

รายได้ ปี 2542	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
น้อยกว่า 84,000	3	18.75
84,001 – 134,000	1	6.25
134,001 – 184,000	2	12.50
184,001 – 234,000	2	12.50
234,001 – 284,000	4	25.00
มากกว่า 284,000	4	25.00
รวม	16	100.00

รายได้ ต่ำสุด 1,000 บาท

รายได้เฉลี่ย 282,875 บาท

รายได้ สูงสุด 400,000 บาท

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 234,071.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.7 แสดงรายได้จากฟาร์มปี 2542 โดยไม่หักค่าใช้จ่าย ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระมีรายได้ในปี 2542 เฉลี่ย เท่ากับ 282,875 บาท เกษตรกรมีรายได้สูงสุด 400,000 บาท มีรายได้ต่ำสุด 1,000 บาท และพบว่า เกษตรกรมีรายได้ระหว่าง 234,000-284,000 บาท กับมากกว่า 284,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 25.00) รองลงมา มีรายได้ระหว่าง น้อยกว่า 84,001 บาท กับ 184,001-234,000 บาท (ร้อยละ 18.75) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงวิธีการจำหน่ายไก่เนื้อในฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทรากับชลบุรี

วิธีการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ขายถึงผู้บริโภคโดยตรง	2	12.50
ขายผ่านพ่อค้าคนกลางหรือบริษัท	14	87.50
รวม	16	100.00

จากตารางที่ 4.8 แสดงวิธีการจำหน่ายไก่เนื้อในฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทรากับชลบุรี พบว่า เกษตรกรส่วนมากจะขายผ่านพ่อค้าคนกลางหรือบริษัท (ร้อยละ 87.5) รองลงมาเกษตรกรขายให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง (ร้อยละ 12.50)

4.2 การยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่เนื้อด้านการสุขภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงอิสระใน จังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี

จากการวัดระดับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงอิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นการวัดระดับการยอมรับเทคโนโลยี เป็นรายชื่อ

ตารางที่ 4.9 แสดงการยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขภาพภาคใต้เนื่องจากการสุขภาพของเกษตรกร
ผู้อิสระจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี

รายการ	จำนวน (คน) N=16	ร้อยละ (%)	ค่าเฉลี่ย (คะแนน)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)
1. โรคที่เกิดกับไก่เนื้อที่เกษตรกรรู้จัก				
- รู้จัก 1 โรค	1	6.25		
- รู้จัก 2 โรค	2	12.50		
- รู้จักมากกว่า 2 โรค	13	81.25	2.69	0.66
			(ยอมรับสูง)	
2. การพักโรงเรือนก่อนการเลี้ยงไก่ชุดใหม่ของเกษตรกร				
- พักทุกครั้ง (ครั้งละ มากกว่า 15 วัน)	12	75.00		
- พักทุกครั้ง 0-14 วัน	4	25.00		
- ไม่พักเลย	0	0.00	2.75	0.45
			(ยอมรับสูง)	
3. การจัดโปรแกรมวัคซีนของเกษตรกร				
- ให้วัคซีนตามโปรแกรม	15	93.75		
- ไม่ได้ให้ตามโปรแกรม	1	6.25		
- ไม่มีการให้วัคซีนเลย	0	0.00	2.94	0.25
			(ยอมรับสูง)	
4. การจัดการไก่ป่วยของเกษตรกร				
- แยกโรงเรือนไก่ป่วย	14	75.00		
- แยกเลี้ยงแต่อยู่ในโรงเรือนเดียวกัน	2	25.00		
- ปล่อยตามปกติ	0	0.00	2.75	0.93
			(ยอมรับสูง)	
5. การซื้อยาและวัคซีนของเกษตรกร				
- สั่งโดยตรงจากบริษัท	0	0.00		
- ซื้อจากร้านขายยาสัตว์โดยตรง	15	93.75		
- ซื้อจากร้านขายยาทั่วไป	1	6.25	1.94	0.25
			(ยอมรับปานกลาง)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน) N=16	ร้อยละ (%)	ค่าเฉลี่ย (คะแนน)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)
6. การป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค				
- ทำรั้วกั้นรอบฟาร์มเข้าออกทางเดียว	13	81.25		
- ทำรั้วกั้นเฉพาะด้านหน้าฟาร์ม	0	0.00		
- ไม่มีการป้องกัน	3	18.75	2.63	0.81
			(ยอมรับสูง)	
7. การป้องกันเชื้อโรคจากบุคคลภายนอก				
ของเกษตรกร				
- มีอ่างจุ่มเท้าก่อนเข้าโรงเรียน	9	56.25		
- มีสเปรย์ฆ่าเชื้อก่อนเข้าโรงเรียนไม่มี	1	6.25		
- การจัดการใดๆ	6	37.50	1.69	0.60
			(ยอมรับปานกลาง)	
8. การดำเนินการหลังจากนำวัสดุมารอง				
พื้นเสร็จแล้ว				
- พ่นยาฆ่าเชื้อในวันที่นำลูกไก่เข้า	0	0.00		
- พ่นยาฆ่าเชื้อให้ทั่วแล้วพักคอก	15	93.75		
- ไม่มีการพ่นยาฆ่าเชื้อ	1	6.25	2.88	0.25
			(ยอมรับสูง)	
9. วิธีเก็บวัคซีนของเกษตรกร				
- เก็บใส่ตู้เย็นช่องแช่แข็ง	6	37.50		
- ใส่ตู้เย็นใต้ช่องแช่แข็ง	8	50.00		
- เก็บไว้ช่องธรรมดา	2	12.50	2.25	1.06
			(ยอมรับปานกลาง)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน) N=16	ร้อยละ (%)	ค่าเฉลี่ย (คะแนน)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)
10. การทำความสะอาดอุปกรณ์การเลี้ยง				
ไก่ของเกษตรกร				
-ทำทุกครั้งที่เปลี่ยนไก่ชุดใหม่	16	100.00		
-ทำบางครั้ง	0	0.00		
-ไม่เคยทำ	0	0.00	3.00	0
			(ยอมรับสูง)	

จากตารางที่ 4.9 แสดงการยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขาภิบาลไก่เนื้อด้านการสุขาภิบาลของเกษตรกรผู้อิสระจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี พบว่า

การรู้จักโรคไก่เนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ พบว่า มีผู้รู้จักโรคไก่เนื้อมากกว่า 2 โรค (ร้อยละ 81.25) รองลงมารู้จักไก่เนื้อแค่ 1 โรค (ร้อยละ 6.25) และยังมีเกษตรกรที่ยังไม่รู้จักโรคของไก่เนื้อเลย (ร้อยละ 12.50) เมื่อพิจารณาเป็นคะแนนการยอมรับเทคโนโลยีได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 สรุปได้ว่าการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ในระดับสูง

การพักโรงเรือนก่อนนำไก่เข้ามาเลี้ยงของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ พบว่า เกษตรกรทุกคนมีการพักโรงเรือนก่อนที่จะนำไก่ชุดใหม่เข้ามาเลี้ยง โดยจะมีการพักโรงเรือนมากกว่า 15 วัน (ร้อยละ 75.00) รองลงมามีการพักโรงเรือนน้อยกว่า 15 วัน (ร้อยละ 25.00) ซึ่งไม่มีผู้เลี้ยงที่ไม่ได้พักโรงเรือนเลย เมื่อพิจารณาเป็นคะแนนการยอมรับเทคโนโลยีได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 สรุปได้ว่าการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ในระดับสูง

การจัดการในการให้วัคซีนของผู้เลี้ยงอิสระ พบว่า ผู้เลี้ยงอิสระจะให้วัคซีนตามโปรแกรมถึง (ร้อยละ 93.75) และไม่ให้วัคซีนตามโปรแกรมมีแค่ (ร้อยละ 6.25) แต่ไม่มีเกษตรกรคนใดที่ไม่ได้ให้วัคซีนเลย เมื่อพิจารณาเป็นคะแนนการยอมรับเทคโนโลยีได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 สรุปได้ว่าการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ในระดับสูง

การจัดการไก่ป่วยของผู้เลี้ยงอิสระ จากการสำรวจพบว่าส่วนมากจะมีการแยกโรงเรือนระหว่างไก่คักกับไก่ป่วยซึ่งมี (ร้อยละ 75.00) แต่ก็มีเกษตรกรที่แยกไก่ป่วยเหมือนกันแต่อยู่ในโรงเรือนเดียวกัน มีแค่ (ร้อยละ 25.00) เมื่อพิจารณาเป็นคะแนนการยอมรับเทคโนโลยีได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 สรุปได้ว่าการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ในระดับสูง

การซื้อยาและวัคซีนของผู้เลี้ยงอิสระ พบว่า ส่วนมากมีการซื้อยาและวัคซีนจากร้านขายยา สัตว์โดยตรงมี(ร้อยละ 93.75) และซื้อจากร้านจำหน่ายยาทั่วไปมี(ร้อยละ 6.25) โดยที่ไม่มีเกษตรกร เลข ที่สั่งจากบริษัทโดยตรง เมื่อพิจารณาเป็นคะแนนยอมรับเทคโนโลยีได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.96 สรุป ได้ว่ามีการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ในระดับปานกลาง

การป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรครภายในฟาร์มของผู้เลี้ยงอิสระ พบว่า ส่วนมากจะมีการ ทำรั้วกันรอบฟาร์ม และมีทางเข้าออกทางเดียวซึ่งมี(ร้อยละ 81.25) และเกษตรกรที่ไม่มี การป้องกัน เลขมีแค่(ร้อยละ 18.75) แต่ไม่มีผู้เลี้ยงที่ทำรั้วกันเฉพาะด้านหน้าเลขเมื่อพิจารณาเป็นคะแนนการ ยอมรับเทคโนโลยีได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 สรุปได้ว่ามีการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ในระดับสูง

การป้องกันเชื้อโรคจากบุคคลภายนอกของเกษตรกรผู้เลี้ยงอิสระ พบว่า ส่วนมากจะมีอ่าง น้ำยาฆ่าเชื้อไว้สำหรับบุคคลภายนอกใช้จุ่มเท้าก่อนเข้ามาในฟาร์มมี(ร้อยละ 56.25) และที่มีการใช้ สเปรย์พ่นยามาเชื้อก่อนเข้าโรงเรือนแค่(ร้อยละ 6.25) ส่วนที่เหลือก็คือจะไม่มีการจัดการใดๆ เลขมี ถึง (ร้อยละ 37.5) เมื่อพิจารณาเป็นคะแนนการยอมรับเทคโนโลยีแล้วได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.69 สรุป ได้ว่ามีการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ในระดับปานกลาง

การดำเนินการหลังจากนำวัสดุรองพื้นมารองพื้นเสร็จแล้วของเกษตรกรผู้เลี้ยงอิสระ พบว่า ส่วนมากจะมีการพ่นยาฆ่าเชื้อแล้วพักคอกทิ้งไว้ก่อน มีถึง (ร้อยละ 93.75) และไม่มีเกษตรกรที่พ่น ยาฆ่าเชื้อในวันที่นำลูกไก่เข้าโรงเรือนเลย แต่ก็มีเกษตรกรที่ไม่มี การพ่นยาฆ่าเชื้อโรคเลยแค่ (ร้อยละ 6.25) เมื่อพิจารณาเป็นคะแนนการยอมรับเทคโนโลยีแล้วได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 สรุปได้ว่า มีการ ยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ในระดับสูง

วิธีการเก็บวัคซีนของผู้เลี้ยงอิสระ พบว่า มีเกษตรกรถึงครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.00) มีการเก็บ วัคซีนไว้ที่ได้ช่องแช่แข็งของผู้เย็น ส่วนที่เก็บไว้ในช่องแช่แข็งมี (ร้อยละ 37.50) และที่เก็บไว้ในช่อง ธรรมดาของผู้เย็นมีแค่(ร้อยละ 12.50) เมื่อพิจารณาเป็นคะแนนการยอมรับเทคโนโลยีได้ค่าเฉลี่ยเท่า กับ 2.25 สรุปได้ว่า มีการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ในระดับปานกลาง

การทำความสะอาดอุปกรณ์การเลี้ยงไก่ของผู้เลี้ยงอิสระ พบว่า เกษตรกรทุกราย (ร้อยละ 100.00)มีการทำความสะอาดอุปกรณ์ก่อนนำไก่ชุดใหม่เข้ามาเลี้ยงเสมอ เมื่อพิจารณาการยอมรับ เทคโนโลยีได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 สรุปได้ว่า มีการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ในระดับสูงมาก

ส่วนที่ 2 การวัดระดับการยอมรับ โดยแสดงเป็นคะแนนรวมของการยอมรับเทคโนโลยี ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระด้านสุขภาพ

ตารางที่ 4.10 แสดงระดับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่เนื้อด้านการสุขาภิบาลของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี เป็นคะแนนรวม

ระดับการยอมรับเทคโนโลยี	จำนวน	ร้อยละ (%)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D)
มีการยอมรับเทคโนโลยีระดับสูง (23.42 - 30.00 คะแนน)	13	81.25		
มีการยอมรับเทคโนโลยีระดับปานกลาง (16.71 - 23.41 คะแนน)	3	18.75		
มีการยอมรับระดับต่ำ (10.00 - 16.70 คะแนน)	0	0		
รวม	16	100.00	25.50	2.06

ตารางที่ 4.10 แสดงระดับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่เนื้อด้านการสุขาภิบาลของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี เป็นคะแนนรวม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.25) มีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับสูง โดยมีแค่ (ร้อยละ 18.75) เท่านั้นที่มีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับกลาง ซึ่งไม่มีเกษตรกรคนใดเลยที่มีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นคะแนนรวมของการยอมรับได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.50 จึงสรุปได้ว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี มีการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่เนื้อด้านการสุขาภิบาลในระดับสูง

4.3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะด้านการสุขาภิบาลของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทอิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี

จากการศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะด้านการสุขาภิบาลของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในเขตจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

4.3.1 ปัญหาและอุปสรรค

1. ช่วงเดือน พ.ค.-ส.ค. มีปัญหาเรื่องเชื้อราของทุกๆ ปี
2. ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการสุขาภิบาลมากนักพอรู้บ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. มีสัตว์มารบกวนทุกครั้ง เช่น หนู นกกระจอก สุนัข
4. ไก่มักจะเป็นโรคหลายโรคทำให้เกิดการขาดทุน
5. ไก่มักเป็นโรคท้องเสีย เวลาประมาณ 40 วัน ทำให้ไก่ตาย

4.3.2 ข้อเสนอแนะ

1. เกษตรกรอยากให้มีการอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรม การเลี้ยงไก่เนื้อ
2. เกษตรกรอยากให้มีการให้ข้อมูล ความรู้ ในด้านการสุขภาพไก่เนื้อจาก

นักวิชาการ

3. เกษตรกรอยากให้มีรักษาและป้องกัน โรคที่ดีด้วย

4.4 วิจารณ์ผลการทดลอง

จากการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรีประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

4.4.1 ทางด้านสภาพพื้นฐานของเกษตรกร

จากการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 39.94 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาดำรงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อ เฉลี่ย 7 ปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่รับผิดชอบสูง ต้องดูแลเอาใจใส่มากและเพศชายเป็นเพศที่มีความสะดวกในการดูแลมากกว่าเพศหญิง เพราะไก่เนื้อเป็นสัตว์ที่มีความไวต่อสภาพแวดล้อมมาก เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการศึกษาในระดับต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถที่จะดำเนินกิจการและมีรายได้ตลอดปีสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ลักษณะพื้นฐานที่กล่าวมาข้างต้นนั้นมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระนั้นสามารถดูแลกิจการมาได้จนถึงปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ เทพ พงษ์พานิช (2527 : 310-311) ที่กล่าวว่า เกษตรกรสามารถเรียนรู้ รับรู้ ได้ดีก็ต่อเมื่อเขามีความปรารถนา และนำเอาความรู้นั้นไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์กับตัวของเกษตรกรเอง จนมีความชำนาญ และนอกจากนี้ยังมีปัจจัยอีกมากมายที่ทำให้เกษตรกรมีอัตราการยอมรับ มาก น้อย ช้า เร็ว แตกต่างกันไป เช่น การศึกษา อายุ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น และ

โอกาสของการได้รับคำแนะนำทางด้านวิชาการในการเลี้ยงไก่เนื้อจากการศึกษา พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระส่วนใหญ่ไม่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ แต่เมื่อพิจารณาการยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรด้านการสุขภาพ พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับสูง 7 รายการ จาก 10 รายการ แสดงให้เห็นว่า โอกาสในการได้รับคำแนะนำทางด้านวิชาการไม่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับ รัชดา ตูวินันท์ (2538 : 90) ที่ทำการศึกษาดังปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ทางการเกษตรของชาวนา อำเภอบางบาล จังหวัดสิงห์บุรี

พบว่า โอกาสในการได้รับคำแนะนำไม่มีความแตกต่างกันทางด้านการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ทางการเกษตรของชาวน

4.4.2 การยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี

จากผลการวิจัยในด้านการสุขภาพไก่เนื้อเกี่ยวกับเรื่องการจัดการไก่ป่วยของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ พบว่า ส่วนมากจะมีการแยกโรงเรือนระหว่างไก่ปกติกับไก่ที่แสดงอาการป่วย ซึ่งมีถึง(ร้อยละ 75.00) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 จึงสรุปได้ว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระมีการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้อยู่ในระดับสูง ซึ่งมีสอดคล้องกับสุวรรณ เกษตรสุวรรณ(2535 : 270) ที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ การปฏิบัติเมื่อไก่เป็นโรคที่ว่า ควรรีบแยกเลี้ยงต่างหากกับไก่ปกติ ถ้าจำเป็นต้องใช้คนคนเดียวควรเลี้ยงไก่ปกติก่อนแล้วจึงไปเลี้ยงไก่ป่วยและควรใส่เสื้อผ้าคนละชุด โดยเฉพาะรองเท้าที่ใส่ควรใส่คนละคู่ ส่วนในเรื่องของการดำเนินการหลังจากนำวัสดุมารองพื้นเสร็จแล้วจะพบว่าส่วนใหญ่ก็จะมีการพ่นยาฆ่าเชื้อให้ทั่วแล้วพักออกซึ่งมี(ร้อยละ 93.50) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 จึงสรุปได้ว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระมีการยอมรับอยู่ในระดับสูงแสดงได้ว่า เกษตรกรมีความรู้ทางด้านนี้พอสมควรเพราะถ้ามีการพ่นยาฆ่าเชื้อแล้วทิ้งไว้ก่อนที่จะนำลูกไก่เข้ามาเลี้ยงก็จะทำให้มีการฆ่าเชื้อโรคได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย ซึ่ง วิโรจน์ จันทรัตน์(2526 : 380) ได้กล่าวไว้ว่า การฆ่าเชื้อโรคโรงเรือนแต่ละโรงเรือนควรทิ้งไว้อย่างน้อย 2 สัปดาห์หลังจากการล้างทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรคแล้วการทำความสะอาดเช่นนี้จะช่วยในการควบคุมเชื้อโรค และจากเรื่องโรคของไก่เนื้อ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระส่วนใหญ่(ร้อยละ 81.25) จะรู้จักโรคของไก่เนื้อมากกว่า 2 โรค และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 จึงสรุปได้ว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระมีการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ในระดับสูงแสดงว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญในเรื่องของโรคในไก่เนื้อเพราะต้องทำความเข้าใจให้ดีเพื่อที่จะได้มีการป้องกันให้ดีขึ้นด้วยเพราะยังมีโรคระบาดหลายโรคที่ยังไม่มียารักษาที่แน่นอน เช่นที่อาวูธ ดันโซ (2535 :198) ได้กล่าวไว้ว่า โรคที่สำคัญในสัตว์ปีกนี้บางโรคก็มียารักษาบางโรคก็ยังไม่มียารักษา ฉะนั้นจึงต้องจึงต้องทำการป้องกันก่อนโรคต่างๆ ให้ดีก่อนที่จะเกิดโรคนั้นขึ้นในฟาร์ม และจะมีอยู่ด้านหนึ่งที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระได้มีการยอมรับด้านนี้ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 นั่นก็คือเรื่องเกี่ยวกับการทำความสะอาดอุปกรณ์ คือเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระทั้งหมด(ร้อยละ100.00) ได้มีการทำความสะอาดทุกครั้งที่จะทำการเลี้ยงไก่รุ่นต่อไป เพราะเป็นการป้องกันโรคต่างๆ ได้อีกด้านหนึ่งด้วยดังเช่น วิโรจน์ จันทรัตน์(2526:380) ได้มีการกล่าวไว้ว่า สิ่งสำคัญในด้านการจัดการเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงก็คือต้องทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรคก่อนที่จะนำไก่ชุดใหม่เข้ามาเลี้ยงรวมทั้งที่เลี้ยงอยู่ ถ้าเห็นว่า สกปรกก็ควรนำมาทำความสะอาดทุกวัน

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1)สภาพพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ 2)การยอมรับเทคโนโลยีในการสุขภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ 3)ปัญหาและอุปสรรคในการสุขภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี

กลุ่มประชากรที่ศึกษา เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี จำนวน 16 ราย ตามข้อมูลของกองแผนงานกรมปศุสัตว์กรุงเทพมหานคร

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระส่วนใหญ่(ร้อยละ 62.50) จะเป็นเพศชาย ซึ่งมีมากกว่าเพศหญิง ซึ่งเพศหญิงมีแค่(ร้อยละ 37.50) จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่แล้ว เพศชายจะทำการเลี้ยงไก่เนื้ออิสระมากกว่าเพศหญิงและประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อ เกษตรกรส่วนใหญ่(ร้อยละ 62.50) มีประสบการณ์ระหว่าง 1-5 ปี โดยที่เกษตรกรที่มีประสบการณ์มากที่สุดคือ 20 ปี ประสบการณ์น้อยที่สุด 1 ปี โดยสรุปมีประสบการณ์เฉลี่ย 7 ปี จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อพอสมควร แต่ก็ยังขาดการนำเอาประสบการณ์ไปพัฒนาในการเลี้ยง ทำให้การเลี้ยงของเกษตรกรไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ส่วนอายุของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ ซึ่งส่วนใหญ่(ร้อยละ 31.25) ก็คือจะมีอายุระหว่าง 31-40 ปี อายุน้อยที่สุด 18 ปี และอายุมากที่สุด 64 ปี อายุเฉลี่ยคือ 40 ปี ซึ่งก็สูงพอสมควร จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อจะมีอายุสูงพอสมควร และในระดับการศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่ก็คือ(ร้อยละ 56.25) จะมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ซึ่งก็ถือว่ามีความรู้ที่น้อยก็อาจจะทำให้ในการเลี้ยงไก่เนื้อหรือการจัดการในเรื่องต่างๆ ไม่ค่อยจะดี เพราะส่วนมากยังขาดความรู้อยู่มาก

ในขนาดของฟาร์ม (จำนวนไก่เนื้อทั้งหมดที่มีอยู่ในฟาร์ม) เกษตรกรส่วนใหญ่(ร้อยละ 68.75) มีจำนวนไก่เนื้อในฟาร์มระหว่าง 1 - 4,000 ตัว รายที่มีจำนวนไก่เนื้อสูงสุดในฟาร์มคือ 40,000 ตัว ในขณะที่รายต่ำสุดมี 1,000 ตัว จำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 5,569 ตัว ส่วน มีการเลี้ยงที่จำนวนน้อย เพราะเวลาที่เลี้ยงไก่จำนวนมากขึ้น ปีจจัยที่ตามมาก็คือเงินทุนก็จะต้องสูง และก็จะต้องมีตลาดที่จะรองรับอีกด้วย เพราะอาจจะทำให้จำหน่ายไม่หมด ทำให้ราคาไก่เนื้อต่ำลงอีกด้วย และ

รายได้รวมจากการเลี้ยงไก่เนื้อตลอดปี 2542 โดยไม่หักค่าใช้จ่าย เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 25 มีรายได้มากกว่า 284,000 บาท และรายได้ระหว่าง 234,001 - 284,000 บาท ซึ่งมีจำนวนรายได้สูงสุดได้ 900,000 บาท และจำนวนรายได้ต่ำสุด 20,000 บาท รายได้รวมเฉลี่ย 282,875 บาท รายได้รวมนั้นเป็นรายได้ที่ยังไม่หักค่าใช้จ่าย ซึ่งรายได้ที่แท้จริงของเกษตรกรบางครั้งอาจจะสูง แต่บางครั้งก็อาจจะประสบกับภาวะขาดทุนได้ เช่นราคาอาหาร การเกิดโรคระบาด ราคาไก่เป็นต้น ส่วนในด้านความรู้ทางวิชาการของการเลี้ยงไก่เนื้อ ส่วนใหญ่(ร้อยละ 81.25) เกษตรกรได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่รัฐน้อยมาก ดังนั้นหน่วยงานรัฐน่าจะเข้าไปมีบทบาทในการแนะนำให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ให้สูงมากขึ้นและวิธีการจำหน่ายของผู้บริโภค จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่(ร้อยละ 87.50) จะมีการจำหน่ายผ่านบริษัทหรือพ่อค้าคนกลาง ซึ่งมีเพียงแค่(ร้อยละ 12.50) เท่านั้นที่มีการจำหน่ายสู่ผู้บริโภคโดยตรง เพราะเกษตรกรส่วนมากมีปัญหาทางด้านการตลาดทำให้ต้องจำหน่ายผ่านบริษัทหรือพ่อค้าคนกลางทำให้ราคาที่จะได้น้อยกว่าที่จะจำหน่ายผู้บริโภคโดยตรง

5.2 ข้อมูลด้านการยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระในเขตจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี

จากการวัดระดับของการยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขภาพการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงอิสระในเขตพื้นที่ดังกล่าว ปรากฏว่าเกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขภาพของการเลี้ยงไก่เนื้อ มีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับสูง เมื่อพิจารณาการยอมรับเทคโนโลยีเป็นรายข้อ พบว่า เทคโนโลยีที่มีการยอมรับในระดับสูง ได้แก่ โรคของไก่เนื้อ (ค่าเฉลี่ย 2.69) เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการรู้จักโรคไก่เนื้อมากกว่า 2 โรค เพราะจะต้องมีการศึกษาในด้านนี้มาก เพื่อป้องกันโรคระบาดที่อาจจะเกิดขึ้นได้ การพักโรงเรือน (ค่าเฉลี่ย 2.75) เกษตรกรทุกคนจะมีการพักโรงเรือนทุกคน แล้วแต่ว่าจะพักมากหรือก่อนที่จะนำไก่เข้ามาเลี้ยง ซึ่งส่วนมากจะพักโรงเรือนเกิน 15 วัน ซึ่งถือว่าเป็นการดีในการป้องกันโรคอีกด้วย การจัดโปรแกรมวัคซีนภายในฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 2.94) เกษตรกรทุกคนจะมีการให้วัคซีนในการป้องกันโรคซึ่งส่วนใหญ่จะให้ตามโปรแกรมในการให้วัคซีนแต่ที่ไม่ให้ตามโปรแกรม ก็อาจจะทำวัคซีนเฉพาะป้องกันโรคที่สำคัญหรือโรคที่มีการระบาดในขณะนั้น การจัดการกับไก่ป่วย (ค่าเฉลี่ย 2.75) เกษตรกรจะมีการแยกกันระหว่างไก่ปกติกับไก่ป่วยเพื่อป้องกันโรค เพราะไก่ป่วยอาจเกิดโรคระบาดก็ได้และส่วนมากจะมีการแยกไก่ป่วยกับไก่ดีไว้คนละโรงเรือน เพื่อป้องกันโรคระบาดอีกด้วย การป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค (ค่าเฉลี่ย 2.63) เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการทำรั้วกั้นรอบฟาร์ม และมีทางเข้าออกทางเดียวเพื่อป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค หรือป้องกันบุคคลภายนอก เป็นต้น การดำเนินการหลังนำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุรองพื้นมารองพื้นเสร็จ (ค่าเฉลี่ย 2.88) เกษตรกรส่วนมากจะมีการพ่นยาฆ่าเชื้อวัสดุรองพื้นเพื่อฆ่าพวกเชื้อโรคหรือพวกไร ที่อาจจะติดมากับวัสดุรองพื้นก็ได้ ซึ่งก็มีส่วนน้อยที่ไม่ได้พ่นยาฆ่าเชื้อโรคเลย การทำความสะอาดอุปกรณ์การเลี้ยงไก่ (ค่าเฉลี่ย 3) เกษตรกรทุกคนมีการทำความสะอาดอุปกรณ์การเลี้ยงไก่เสมอ ก่อนนำไปใส่ชุดใหม่เข้ามาเลี้ยงเพื่อป้องกันเชื้อโรคที่อาจจะติดมากับไก่อุ่นที่แล้วด้วย และเทคโนโลยีที่มีการยอมรับในระดับปานกลางก็จะมีด้าน วิธีเก็บวัคซีน (ค่าเฉลี่ย 2.25) เกษตรกรส่วนมากจะมีการเก็บวัคซีนไว้ได้ช่องแช่แข็งซึ่งถือว่าดีมาก เพราะอุณหภูมิจะเย็นเหมาะสมและสามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน ซึ่งเก็บไว้ในช่องแข็งในการละลายวัคซีนก็จะทำได้ยากขึ้นอีกด้วย ซึ่งเกษตรกรก็มีการเก็บไว้ที่ช่องธรรมดาที่มี เพราะเกษตรกรอาจจะยังขาดความรู้ในเรื่องของการเก็บวัคซีน เพราะระยะเวลาในการเก็บรักษาอาจได้ไม่นาน เพราะอุณหภูมิไม่สม่ำเสมอ การซื้อขายและวัคซีน (ค่าเฉลี่ย 1.94) เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการซื้อขายและวัคซีนจากร้านขายยาสัตว์โดยตรง ซึ่งเกษตรกรหาซื้อได้ง่ายทำให้สะดวกในการซื้อ โดยไม่มีคนใดเลยที่สั่งโดยตรงจากบริษัท อาจจะเป็นเพราะปัจจัยต่างๆ เช่นจำนวนไก่ในฟาร์มน้อย การติดต่อลำบาก ทำให้ราคาทุนในด้านยาและวัคซีนเพิ่มขึ้นอีกด้วย การป้องกันเชื้อโรคจากบุคคลภายนอก (ค่าเฉลี่ย 1.69) เกษตรกรส่วนมากจะมีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อไว้จุ่มเท้าก่อนเข้าโรงเรือน ซึ่งก็ไม่มีคนใดที่มีสเปรย์ฆ่าเชื้อโรคก่อนเข้าโรงเรือนเพราะเงินทุนอาจจะน้อยหรือยังขาดความรู้ในด้านนี้พอสมควร ส่วนเทคโนโลยีที่มีการยอมรับต่ำนั้น ไม่มี

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

- 1) จากผลการวิจัย ชี้ให้เห็นว่าเกษตรกรไม่ได้รับคำแนะนำทางวิชาการมากพอสมควรที่จะมีหน่วยงานที่คอยส่งเสริมและแนะวิธีการเลี้ยงที่ถูกต้องและทันสมัยให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ เพื่อที่จะได้รับความรู้และนำความรู้ไปปรับปรุงวิธีในการเลี้ยงต่อไป
- 2) จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงอิสระจะมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ดังนั้นหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนช่วยในการสนับสนุนการศึกษาแก่เกษตรกร โดยอาจจะเป็นการศึกษานอกระบบการศึกษา เช่นการศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น
- 3) จากผลการวิจัย ชี้ให้เห็นว่าเกษตรกรมีการยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขภาพในในระดับสูง แต่เกษตรกรยังพบปัญหาความเสียหายที่เกิดกับโรคต่างๆ อีก ซึ่งพบสาเหตุที่แท้จริงเกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการป้องกันโรค รวมทั้งการวินิจฉัยโรคไม่ดี จึงเป็นผลทำให้มีการเกิด

โรคต่างๆ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการที่จะเข้าไปส่งเสริมทั้งจากรัฐและเอกชน เพื่อจะได้ให้เกษตรกรมีความรู้แล้วเข้าใจเกี่ยวกับด้านการสุขภาพเป็นอย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กรมอาชีวศึกษา. 2527. คู่มือการเรียนการสอน โรคและพยาธิปศุสัตว์. หลักสูตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ .152 น.
- เกษม อุปราสิทธิ์. 2523. “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำการปลูกเสาวรสของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิโรจ ศศิปรียจันทร์. 2543. “โรคไก่อปี 2000 หลอดลมอักเสบปอดที่ขังแก็งไม่ตก”. วารสารสัตวเศรษฐกิจ. ปีที่ 18 ฉบับที่ 395 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2543 .
- จันทวรรณ ชมวัน. 2535. “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในพื้นที่อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา”.
- ชูพหเทพ พงศ์สร้อยเพชร. 2531. การส่งเสริมการเกษตรเบื้องต้น. กรุงเทพฯ.: องค์กรการค้ารัฐสภา.
- ชูศรี วงรัตน์. 2537. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ. บริษัท บี เอฟ โอ จำกัด. 48น.
- ทนุ ชื่นฟูวุฒิ. 2531. “การยอมรับเทคโนโลยีการปลูกถั่วเหลืองหลังการทำนา ของเกษตรกรกรบ้านแม่ใจ ตำบลบ้านเป้าและบ้านบวกหมือ ตำบลจี้เหล็กอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ.
- เทพ พงษ์พานิช. 2527. การส่งเสริมเกษตรเรื่องใหม่. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ. 310น.
- ทัศนีย์ สิริวรรณ. 2522. “ผลกระทบการใช้น้ำชลประทานที่มีผลต่อการยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่ของเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานพิษณุโลก”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญธรรม จิตต์อนันต์. 2536. จิตวิทยาในการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร : สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 300น.
- บุญสม วราเอกศิริ. 2529. หลักและวิธีการส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ .159น.
- ปฐม เลหาเกษตร. 2540. การเลี้ยงสัตว์ปีก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สมมิตรออฟเซต. 328น.
- บุญเกิด บุตกะ. 2524. “ลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเกษตร ในประเทศไทย”. วารสารเศรษฐกิจการเกษตร. (สิงหาคม) : 16-23.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- ภูวดล สาลีเกษตร. 2536. ผลการนำนวัตกรรมไปสู่ชนบท : ศึกษากรณีการขอรับการผสมเทียม โค. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ไพบุลย์ สุทธสุภา, นรินทร์ชัย พัฒนหงศา และสนิท วงศ์ประเสริฐ. 2527. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการปลูกกาแฟบนที่สูง”. รายงานการวิจัยโครงการศูนย์วิจัยและพัฒนากาแฟบนที่สูง คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัชดา ตูวินันท์. 2538. “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ทางการเกษตรของชาวอำเภอท่าช้าง จังหวัด สิงห์บุรี”. รายงานผลการวิจัยสถาบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย. 90น.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นจัดพิมพ์. หน้า 200
- เลอภพ ศิริสันติกุล. 2536. “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับคำแนะนำ วิธีการปฏิบัติการปลูกกาแฟอราบิก้าของชาวเขาเผ่าม้งในจังหวัดเชียงใหม่ กรณีศึกษาหมู่บ้านช่างเคียน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิทัศน์ เตชะบุญ. 2534. “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับส่งเสริมการปลูกกาแฟอราบิก้า ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิทยา คำรงค์เกียรติศักดิ์. 2529. การสื่อสารทางการเกษตร. เชียงใหม่ : สถาบันการเกษตรแม่โจ้.
- วิโรจ จันทรรัตน์. 2526. โรคและการสุขภาพใบ. มหาวิทยาลัยแม่โจ้. 502 น.
- สมภพ เพชรรัตน์. 2523. “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ – ไม่ยอมรับ เทคโนโลยีการเกษตรของเกษตรกรในเขตโครงการปฏิบัติการพัฒนาสังคมอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรพล ชลดำรงศักดิ์. 2530. โรคสัตว์เศรษฐกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 231 น.
- สุวรรณ เกษตรสุวรรณ. 2535. การเลี้ยงไก่. พิมพ์ครั้งที่ 7 . กรุงเทพฯ : บริษัทประชารัฐฯ การพิมพ์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 231 น.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- แสงอรุณ ทองแดง. 2537. “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้สะดวกควบคุมแมลงศัตรูพืชของเกษตรกร จังหวัดสุพรรณบุรี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรุณ ยังอยู่ดี. 2531. การยอมรับนวัตกรรมเครื่องเล็งโคนมของเกษตรกรอำเภอชะอำจังหวัดเพชรบุรี. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 145น
- อาวุธ ดันโช. 2540. การผลิตสัตว์ปีก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 507 น.
- เอกพงศ์ วรากุล. 2532. “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกไม้ดอกเพื่อเป็นรายได้เสริม ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำชี้แจงแบบสอบถาม

เรียนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี

เรื่องขอความอนุเคราะห์ในการกรอกแบบสอบถาม

สิ่งที่ส่งมาด้วยแบบสอบถามการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่เนื้อ 1 ชุด (12 หน้า)

เนื่องด้วยนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เกษตร สาขาเทคโนโลยีการเกษตร – การผลิตสัตว์ ได้จัดทำวิจัยเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงอิสระในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ทางคณะผู้จัดทำวิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านในการกรอกแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงในฟาร์มของท่าน ซึ่งทางคณะผู้วิจัยคัดเลือกท่านในการกรอกแบบสอบถามดังกล่าว

อนึ่ง ทางคณะผู้จัดทำจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับและใคร่ขอความกรุณาจากท่านส่งแบบสอบถามกลับภายในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2543 โดยใส่ซองจดหมายที่แนบมาด้วยและไม่ต้องคิดแถมปีเพิ่มเติม จักขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์
คณะผู้วิจัย

.....
(อาจารย์ภักตพงศ์ ปวสุข)
อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย

.....
(อาจารย์รัชชัช สุภคิษฐ์)
อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง

**การยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้ออิสระ
จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี**

คำชี้แจง

1. จงกาเครื่องหมายที่ท่านคิดว่าถูกที่สุดเพียงจำนวน 1 ข้อ
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ
 ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม
 ตอนที่ 2 การยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขาภิบาลไก่เนื้อ
 ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ
3. ข้อมูลที่ท่านกรอกมาทั้งหมดจะเก็บเป็นความลับและใช้เพื่อในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ซึ่งจะไม่เกิดผลเสียใดๆ

ขอบคุณอย่างยิ่ง ที่ท่านให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

คณะผู้จัดทำ

อำเภอ จังหวัด

ท่านเป็นผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทใด

- () ผู้เลี้ยงอิสระและไม่ผูกพันกับบริษัท
 () รับจ้างเลี้ยงกับบริษัท
 () ประกันราคากับบริษัท
 () ร่วมเลี้ยงกับบริษัท

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษา () ประถม () มัธยมต้น () มัธยมปลาย
 () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก
4. ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อ ปี
5. จำนวนไก่เนื้อภายในฟาร์ม ตัว
6. ท่านได้รับคำแนะนำจากนักวิชาการกี่ครั้ง (ในเดือนที่ผ่านมา) ครั้ง
7. รายได้จากฟาร์มในปี พ.ศ. 2542 โดยไม่หักค่าใช้จ่าย บาท
8. ท่านมีวิธีการขายไก่เนื้อในฟาร์มอย่างไร (ที่ขายเป็นส่วนใหญ่)
 () ขายถึงผู้บริโภคโดยตรง
 () ขายผ่านพ่อค้าแม่ค้าหรือสหกรณ์
 () ขายผ่านคนกลางหรือบริษัท

ตอนที่ 2 การยอมรับเทคโนโลยีด้านการสุขภาพ

2.1 ท่านรู้จักโรคที่เกิดกับไก่เนื้อหรือไม่

- () รู้จัก 1 โรค
- () รู้จัก 2 โรค
- () รู้จักมากกว่า 2 โรค

2.2 ท่านมีการพักโรงเรือนก่อนนำไก่ชุดใหม่เข้ามาเลี้ยงหรือไม่

- () พักทุกครั้ง (ครั้งละมากกว่า 15 วัน)
- () พักทุกครั้ง 0- 14 วัน
- () ไม่พักเลย

2.3 ท่านจัดโปรแกรมวัคซีนภายในฟาร์มอย่างไร

- () ให้วัคซีนตามโปรแกรมที่เจ้าของผู้ผลิตลูกไก่เนื้อแนะนำ หรือสัตวแพทย์แนะนำ
- () ไม่ได้ทำโปรแกรมตามที่แนะนำ
- () ไม่มีการใช้วัคซีนเลย

2.4 ท่านมีวิธีการจัดการกับไก่ป่วยอย่างไร

- () แยกเลี้ยงโรงเรือนไก่ป่วยหรือกำจัดทิ้ง
- () แยกเลี้ยงแต่อยู่ในโรงเรือนเดียวกัน
- () ปลดปล่อยตามปกติ

2.5 ท่านซื้อยาและวัคซีนมาจากทางใด

- () สั่งโดยตรงจากบริษัท / ปศุสัตว์
- () ซื้อจากร้านขายยาสัตว์โดยตรง
- () ซื้อจากร้านจำหน่ายยาทั่วไป

2.6 ท่านมีการป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหนะนำโรครภายในฟาร์มอย่างไร

- () ทำรั้วกันรอบฟาร์มเข้าออกทางเดียว
- () ทำรั้วกันเฉพาะด้านหน้าฟาร์ม
- () ไม่มีการป้องกัน

2.7 ท่านมีการป้องกันเชื้อโรคเข้าสู่ฟาร์มจากบุคคลภายนอกอย่างไร

- () อ่างจุ่มเท้าก่อนเข้าโรงเรือน
- () สเปรย์พ่นยามาเชื้อก่อนเข้าโรงเรือน
- () ไม่มีการจัดการใดๆ

2.8 เมื่อท่านนำวัสดุมารองพื้นคอกเสร็จแล้วท่านดำเนินการอย่างไร

- () พ่นยามาเชื้อในวันที่ถูกไก่เข้าเล้า
- () พ่นน้ำยามาเชื้อให้ทั่วแล้วพักคอก
- () ไม่มีการพ่นน้ำยามาเชื้อ

2.9 ท่านมีวิธีเก็บวัคซีนอย่างไร

- () ใส่ตู้เย็นช่องแช่แข็ง
- () ใส่ตู้เย็นใต้ช่องแช่แข็ง
- () เก็บไว้ช่องธรรมดา

2.10 ท่านทำความสะอาดอุปกรณ์การเลี้ยงไก่หรือไม่

- () ทำทุกครั้งที่เปลี่ยนไก่ชุดใหม่
- () ทำบางครั้ง
- () ไม่ทำเลย

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

3.1 ท่านคิดว่าฟาร์มท่านมีปัญหาด้านการสุขาภิบาลอย่างไร

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

